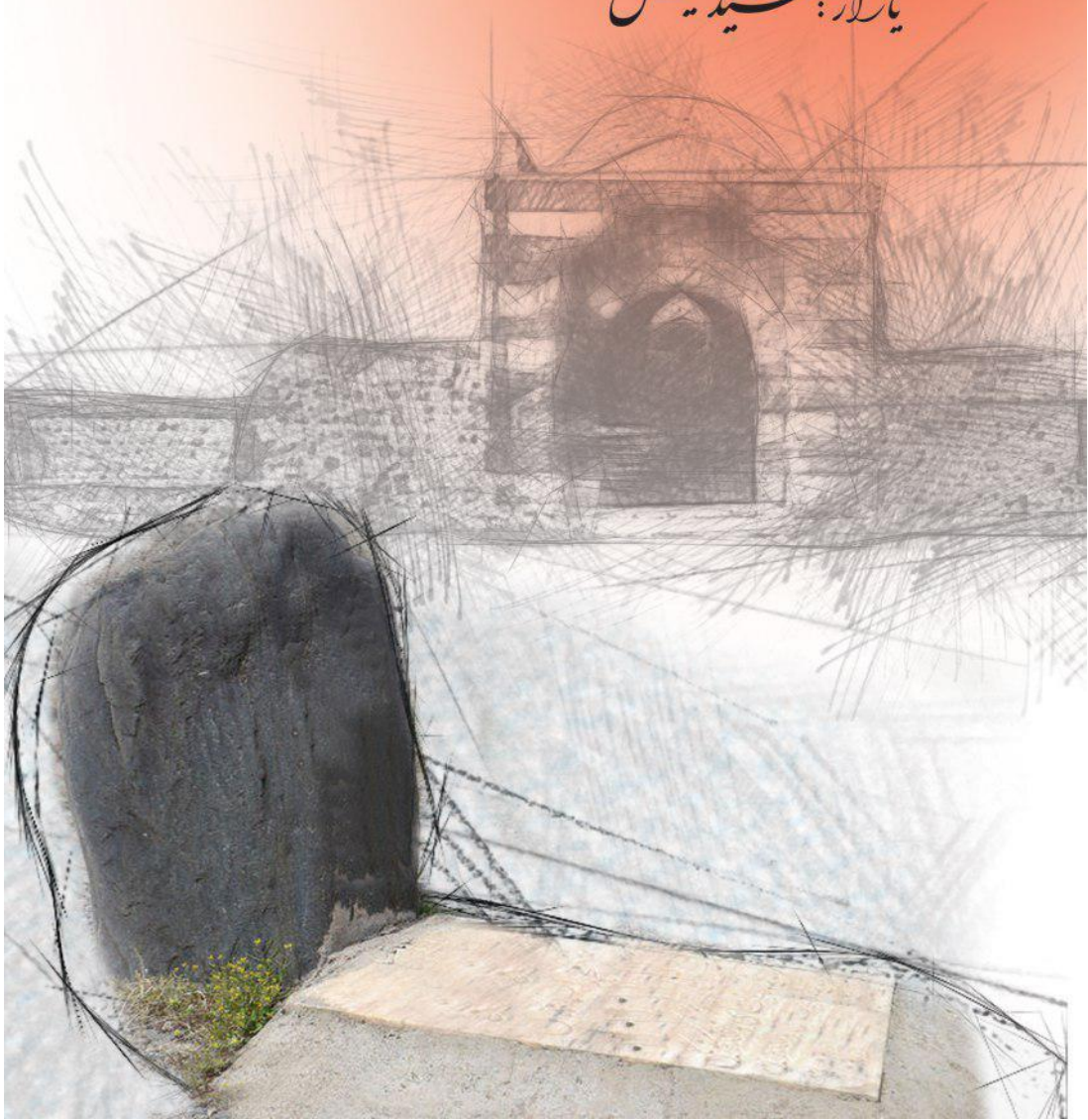

کتابخانه توپلو

اردو سیر

یازار جمہوریت

ایچینده کیلر

اؤیکولر

- ۱ - خرداد
- ۲ - قووغا گونو
- ۳ - اورماندا آچیلان اوفوق
- ۴ - استخدام
- ۵ - سون یاسا
- ۶ - آدسیز مزار
- ۷ - پلمه لی سحر
- ۸ - ایلمه یین باشلار
- ۹ - ناخیشلی مندیله
- ۱۰ - ائل وئره ن آد باتماز

کیبریتی حئکایه لر

- ۱ - سئویلن دیل
- ۲ - جاواب سیز سورغو
- ۳ - مکتوبدا بیر شعر
- ۴ - دیلک

خرداد

- اللریزی دولون، ایره لی گلین!...

دئییب، اۆزومه باخدی.

- اۆزونو اوخودما.. - رسول دئدی - نورمال اولاراق داوران.. سانکی هئچ

بیر شئی یوخ کیمی.. باشقا بیر زادا فیکیر وئر..

الر، یومروق اولاراق ایره لی گلدی.. سککیز ال - سککیز یومروق..

پیلله لری آستا - آستا چیخیب، اوتاغا گیردیم. «یاشار» دیز اوستو بیلگی

سایاری قاباغیندا اوزانمیش، اونون مانیتورونا گۆز تیکمیشدی. درین بیر

فیکیرده ایدی. منیم اوتاغا گیردییمی هئچ دویمامیشدی.

نئچه لحظه اونا باخدیم. گولومسه ییب، الیمده کی تفسینی یئره قویدوم.

بیر آن مانیتوردان گۆز چکیب منه باخدی.. ائلکتتریک دولچانین چایی

دوشونوردوم ایندی تام دم آلمیش اولمالیدیر. ایستیکانلارا چای سوزه رک :

- بیر یئره چاتدین می؟ - دئییه سورو وئردیم.

یئریندن آزا قیمزاندی. ساغ ال ایله باشین قاشییاراق :

- دوشونورم بو قدهر یاخشی اولوب ائله.. - دئدی - کسرلی جمله لر،

یومشاق چاغیریش..

کامیلجه قاوزانیب اوتوردو.. اوزونه باخدیم. گۆزلری نین آلتی قیزارمیشدی.

- بیر کره ده سن اوخو - دئدی - بیلیرم دون آخشامدان دفعه لرجه اوخوموسان.. سون کر اولاراق بیر ده باخ.. گۆزدن قاچان بیر زاد اولماسین. بورادان گئدیب ایشی بیتیرمه لییم..

منه طرف ایته لدییی بیلگی سایاری دیزلریم اوسته قویدوم. بیر صحیفه لیک یازینی دون آخشامدان دفعه لرجه اوخودوغوم اوچون تام ازیرلمیشدیم، ایستمه دن..

«خرداد آیی» و «بیر خرداد» گونو حادیتهلری چوخ گۆزل شکیلده او نئچه سطرلیک یازیدا ایشله نیشدی.

یاشار اؤزونه بیر سیغارا آلیش دیرمیشدی. ماراقلا سیغارانی سوموروردو. توستوسونو حلقه لندیره رک آچیق پنجره دن دیشاری پوفله بیردی...

اونیوئرسیتته ده اونلا تانیشمیشدیم. دوشونجه لی و دولغون بیرسی ایدی. چوخ چکمه دن صمیمی و قیریلماز بیر دوستلوغا ایمضاء آتدیق ایکی میزده.. فیکیرداش اولدوغوموز اوچون دوستلوغوموز داها درین و قیریلماز کیمی ایدی.. اونیوئرسیتته ده کی بیر چوخ مدنی و کولتوره ل ایشلری بیرلیکده قورموشدوق...

الینی سول الیمین اوستونه قویموشدو. اوزومه باخیردی.. قومرال رنگلی ایدی گۆزلری نین رنگی.. گۆزلریمی قاجیتما دیم گۆزلریندن.. گولومسه دی: - بو نه؟! -

- سن نه دئسن او.. - دئدیم.

دوستلاریما باخدیم.. سککیز یومروغون دؤردو یوخ ایدی. ساده جه من و رسول قالمیشدیق.

یئنه سوردو:

- بو نه؟!..

ياشار ممدى ده تاپيب گتيرميشدى. خياواندا آددىم لاييردىق. آخشام چاغى
اولسادا هاوانين ايستى لىيىندن هئچ آزالماميشدى.
«بوغدا مئيدانى» نين اوونوندىن بير دفعه ده «محلە خياوانى» نا گئرى
دؤندوك.. ياشار ايكي موزىن اورتاسىندا آددىم لاييردى، من ايسە ياشارين
ساغ طرفينده..

- «كاغىزلار حاضيردير» - ياشار دئدى - «بو گوندىن دوز ۵ گون قالير
آيين بيرينه.. بو نئچه گونده، هر گون شەهرين بير طرفينده بيلديريلرى
ياياجايق..»

- «هامان سايدا؟!» - دئديم.

ياشار گولومسە يەرك:

- «او قدەر وار كى، شەهرين دووارةلارنى اوڭرتە بيلسين..» دئدى.
نئچه لحظه ساكيتجه آددىم لادىق. شەهرين مركزينه ياخين لاشديقجا پيادا
يولو قالاباليقلاشپردى.. شەهرين ان قالاباليق خياوانى ايدى بو «محلە
خياوانى».. توپلانتى يئرى ايسە بيلديرى دە همين خياوان وئريلميشدى.
- «بو گون آخشام من و ايكي باشقا اوڭرتەنجى شەهرين آشاغى طرفيندىن
باشلاياجايق» - ممد دئدى. او اولدوقجا آز دانیشان بيرى ايدى. اونلا دا
اونيوئرسىتە دە تانىش اولموشدوم. ايتى و دولغون قلم صاحيبى دير.
اونيوئرسىتە نين ايكىنجى تئرمىنى تاماملاماقدادير.

- «بو ايش اولدوقجا خطرلى دير!» - دئديم - «بيليرسىز بير خرداد
حادىثە لرىنى و او گون جانلارنى وئرهن اينسانلارنى خاطرلىنى عزيزلمك
هامىيا واجيب دير. آنجاق عىنى حالدا اوڭرتەموزو دە قورومالى ييق. بو اولكە

ده آذربایجانى دریندن دوشونن و اونا خاطیر یاشایان اینسان آز دیر. دوزدور هامى یاشادیغی وطنی سئویر آنجاق اونون دردینی بیلن آز اینسانلار وار. بو اوزدن بیلدیریلرین متنی ساده جه بیر توپلانتی خبری دیر... میللت توپلانیرسا، اؤزو ایشینی تاپار..»

ساکیتجه دینله بیردیلر. آدیملایاراق شهرین مرکزینه چاتمیشدیق. «ماکی» خیوانینا طرف دؤندوک. نئچه لحظه ساکیتجه آدملادیق. بللی ایدی هرهنین فکیرینده بیر فیکیرلشمهیه موضوع یارانیب... - «آلاه ائلمه میش توتولساق!؟» - ممد دئدی.

- «بو ایش اولمامالیدیر..» - یاشار دئدی - «آنجاق هر ایشین بیر بدلی ده واردیر. بو ایشین ده هزینه سی توتولماق دیر. لاکین سانمیرام چوخ آغیر جزا وئرهلر..». یاشار سون سؤزونو گولومسه یهرک دئدی. - «آنجاق احتیاطلی اولمالی بیق.. بو دورومدا هر بیر چالیشان اؤزونوزو قورومالی و بو موضوع یا هرزاددان آرتیق اؤنم وئرمه لی دیر». دئدیم.

- سن دایان هله.. - دئدی.

مندن گؤزون چکیب ساغ طرفیمده اولان یاشارا باخدی. یومروقلاری منیم کیمی قاباقدا ایدی. اونون یومروقلارین، اللری ایچینه آلدی. آغیر - یونگول ائتمک اوچون ترپتدی اونلاری..

- «هله بیر ایستیکان چای تۆکون ایچک!» - دئدیم - «بوراد چوخ ال وئریشلی زاد ائله چای دیر...»

منه طرف دؤندو:

- «سن ده بیر زاد وار..» - دئدی - «سندن آلاجا یام..».

گؤزلریمه باخدی.. گولومسه دیم.

- اۋزونو اوخودما.. - رسول دئدى - نورمال اولاراق داوران...
 ساغ اليمدن توتدو.. گۈزلىرىن گۈزلىرىمە تىكىدى. سانكى آختارديغىنين
 آدرسىنى گۈزلىرىمدە يازلى اولموش بىلىردى..
 - «سون ال دير.. قورتاريرام..» - دئدى.
 دريندن تۈۋشەدى. اليمى بوراخدى. ساغ الين قالديردى. سورعتله الين
 سول اليمين اوستونه قوياراق دئدى:
 - «بو دا بوش!!»
 اليمى آچديم. بوش دئيلىدى.
 - «گول دور..». رسول دئدى.
 نئچه لحظه سوکوت حاكيم اولدو. گولومسەديم. «گول - گول» اويونو
 بيتميشدى. او آندا سالوندا اولان «بلندگو» نون سسى قالخدى. «ساييم
 اوچون دوستاغين حيه طينه گئدين.. ساييم اوچون دوستاغين حيه طينه
 گئدين...!!».

خوى دوستاغى

ياى ۸۷

قۇوغا گونو

پاييزين چيسكىنلى، دۇمانلى گونو آيازيبيردى. لوتله شمكده اولان ويشنه، شاه پاليد، قۇش كيرازى، هولو آغاجلارى قىلينج تك كسەن سازاقدان قۇرو شوى لرينى ترپەديرديلر. باغچالى حيه طين عمارت اولان طرفينده، سربىن هاوانى سايمادان، «قاسيم خان» اوزه رينه دۇشنه كلى تختين اوستونده اوتورموشدو. «او» چليملى و دوڭو گۇوده سىنى بير آز قالدیراراق آلىنده اولان سومويو، مۇهره لرله تيكيلميش دووارا زنجيرلەنن ايتە تۇللادى. سونرا اۇزو اوتوردوغو يۇردن قالخىب ايتە سارى آددىملادى.

دوم آغ رنگده اولان هوندور ايت ديشلرين قيجيردا - قيجيردا هافىلدادى. زنجيرين قيسا اولدوغو اوچون، ايت گوجلۇ قىچلارى اوستە قاوزاناراق، زنجيردن قۇرتولماغا نه قدير گوجلە نيرديسه باجارىقلى اولموردو. نئچه لحظه آياقلارى اوستە سومويه چاتماق اوچون ديرناقلارى جايناقلارىندان ائشيبه چىخمىش آللى ايله هاوانى سۇكوردو.

«قاسيم خان» ايسه سومويو گۇتوروب ايتىن آللى چاتاغايندان بير آز آرالى ساخلاياراق، اونو اۇجەشديرمه يە چاليشيردى. «قاسيم خان» ايتىن او دۇروموندان، سومويه چاتماق اوچون چىخارتدىغى غضبلى سسلىرىندن لذت دۇيور، گولومسەيىردى. ائله او حالدا ايتىن بوغازينا باغلانان كمسيين زنجيرى جىرىلدايىردى.

«قاسیم خان» ایتی آرتیق اۋجەشديرمكدن قۇرخوب، سومويو بۇراخدى.
ايت ده كيچيك بير سىچرايشلا گۆيده توتدو.

«قاسیم خان» راضى ليفلا :

— «ايكى گون آج قالما ياخشى ييرتيجى ائديب!» — دئدى. «آى
قانيقميش حئيوان! ايندى بير دaina آيىنى دا سۆكه ييلرسن..»
ايت بير آندا سومويو يئيب، يئنى دن هافيلداماغا باشلاميشدى. آغزىنين
سويو سوزوردو دامجى — دامجى. هله آجليغى سؤنمه ميشدى.
— «يوخ حئيوان! صاباح گون اورتاياجان دۆزمه لى سن. هله ليك
بسیندى...».

بيردن: «قوبوش!» منيم قليانيمى گتير!» دئيه باغیردى.
— «گتيرديم.. گتيرديم خان!» دئيب، اوجا بويلو، ساده گئيملى، آريقليقدان
كۆكس سوموكلرى ساييلان بير كيشى، سويو ساريمتيل اولان قليانى
خانين اوتوردوغو تختين اوستونه قويدو.
— «فقط گئجه بير آز سوموك آتارسان گوجسوزلمه يه، بير آز دا قان
يئديز..».

نئچه لحظه قليانى چكمكه يه مشغول اولوب، سوسدو. سونرا!
— «نه دئدى "قلينج"؟! ايتى قاپلانلا بۇغوشدورمايا گتيره جكمى؟ شرطى
بوينا آلديمى؟» دئيه سوردو.

الى قوئتوق دورموش قوبوش حسرتله خانين قليان چكمه يىنى سئير ائدير،
وجودى بير حبه قندجه تيره كدن اوتوردو. نئچه لحظه خانين سؤزونو
ائشيتمه ين كيمي چاشباش قالدى. لاکين بيردن دئدى:

- «خان ساغ اولسون! بيله سينه دئديم.. سيز كي بو عنادچي ائلاتلاري تانيرسينيز، هله ده ادم اولمايبلار دئييردي ”قوردئش“ سورو ايتي دير بوغوشسا...»

خان باغيرارق سوزونو كسدي:

«نمنه؟ او، دورد پارا كندين خاني نين سوزو اوسته سوز دانيشير..!»

- «خان ساغ اولسون! بيخود ائله! ائله كي بيلدي قبول ائتمهسه او بير تيكه يئر ده گندير نه غلط دارتا بيلر؟ گتيرهر گوزو ده چيخار..».

خان دن دوشموش دولو بيغلاريني چئينه يهر ك :

- «به ندين زيققيلداير» ميريلدا يارق سورو وئردى.

- «ظاهيره ايت اوغلونون دور، اونا بير شئ اولماسيندان قورخور..».

- «جهنمه!!»، دئيه رك صحبتي بيتيردى.

قوبوش سوسدو. خان آرا وئرمه دن نارگيله نى ماراقلا سؤمورور ذوق آليردى. تيره بين دادى داماغينا چيخديقجا، رنگ - روفو بوزارييردى. مخمور - مخمور دوشونوردو:

« بو دورد كند ده ”قيليچ“ قاباغيمدا دوروب. اونون اوزو و سوروسونون دامارى دا بو قوردا بنزهر مودهيش، مرمى يه گلمز، داوا كار سالماز ايتيه باغلى دير. سونرا ”قارا چمن“ گه ديبى..»

- «صباح يولداشيم ”رؤهراب“ خان بورا گله جك». - دئدى - «اونا ياراشان بير شؤلن ترتيب ائتمه لى سن. آشپازخانا يا تاپيشير.. قوى بيزيم ده بارماغيميزين دادين آنلاسين..».

گوزلرين ايتيه زيلله دى. آج ايت اويان - بويانا وورنوخور يئرى دئشه له ييردى.

- «گترچكدن بو آغ دئوه قنيم تاپيلارمى؟..»
و قوبوش بيلمەدى خان اوئندان سوروشورمو يا نئشه پريسندن!..

اغيزلاريندان بوغ پوسكورولن كندلى لر، شاشقين - شاشقين دورد
دووره سى چپرلى بير محوطه نين ائشييينده آرابانين بير تكرينه باغلانميش
دوم آغ ايتە، اونون ايتى، قرارسيز و وحشى حر كاتينا، تايى گورونمه ميش
هئيه تينه، سونرا اوجا تخت اوستونده اوتوران قاسيم خان و يولداشى
سهراب خانا باخيرديلار. سهراب گوده اولدوغوندا آرتيق يوغون گورونوردو.
باشينداكى پهلوى بورك و اوزونون سيزاناق اولدوغو اونو چيركين بير
قولچاغا بنزه ديردى. اما هر لحظه باخاچاغىنى ده ييشن، نارين و پارلاق
گوزلريله ديقتله زيلله نمەسى، اونو فيكىرلى و چوخ احتياط جيل بير آدام
اولدوغونو گؤستريردى. او قاپلانى سوزه رك هم ده قاسيم خانا تكليف
اوچون دئدى :

- «چوخ گوجلودور.. دوغرودا دا ائله آدينا گؤره وار. منيم طهران ”زوو
پارك“ يندا گوردويوم آسلانلارى اينان وورسايدين بونون گؤتونه
غيرهردى!»..

قاسيم خان ييققيلدادى. اونون تعريفىنى بيه نميشدى:

- «بو ايتى ۵۰ داوارالا ده ييشميشم.. اودوز ماميشام؟!»

سهراب خان ايتە زيلله نديكجه اونون فوق العاده ليينه داها امين اولوردو.
چيس ائتدى ائشك سايلير.. دئدى:

- «من اولسايديم هه.. آما سن يوخ! هر حالدا هره نين بير دومويو وار. منيمكى داها اوجوز باشا گلن آليشيقدير. خوروز دويوشدورمك داها خانيملار داماغينا اويغون دور..»

قاسيم خان اونون ايشاره سين آنلايب قاققا چكدى. چاشكالاريني اورمو چاخيريندان دولدوردو.

- «من هميشه سنى آقيشلاميشام قاسيم بهى! بئش - اون ايلده دورد كندى ييبه لنمك، ”توغرول“ كيمى قاچاقچى و ياغى ايله باشارماق دووو... كاش من ده سنين كيمى ائله اولدن باشيما بلا اولانلارى كوچوردرديم.. آما نئيله ييم اوره ييم كووره كدير.»

قاسيم خان دويدو يانشا قليغى باشلا ياجاق. سوزون كسدى:
- «گلد ييينيزه گوره چوخ مينتدارام. فيكر ائديرم ايلك دفعه دير بو ايتى گورور سوز؟!».

- «دوغر سو بو زامان گلمه يى اصلن بينمزديم.. بيليرسن شهرده بير آز قاريشيqliق لار وار.. دئدى قودولار دا وار.. سن كى ياخشى بيليرسن قورد دومانلى گون آختارار.»

قاسيم خان ايله اونون كوره يينه چاليب:
- «قورخما! ايندى يه جن كيمسه خانا بير سوز دئمه ييب و دئيه مز.. آهان اودا گوزله ديييميز ايت..».

ايكى نفر زنجيرله آچيق قومرال رنگده اولان بير ايتى چكه - چكه گتيريرديلر. اولار اين آرديجا قاراشين بير يئنى يئتمه اوغلان توتغون و پوزغون اولدوغونو گيزلتمه يه چالیشان و قيزارميش گوزلرى رغمينه آجيقدان قاشلاريني چاتميش حالدا چپره يانشيردى.

خانین آداملاری نین چکیشی قارشیسیندا ایت دیره نیر، دؤنوب آرخادا گلن
بییه سینه باخماق ایسته سه ده، زنجیر اونا ایمکان وئرمیردی. بو اوزدن داها
نادینچ لیک گؤستیریدی..

- «چوخ چابالاییر، جانلی - باشلی گؤرونور..» سهراب خان گؤزون ایتدن
چکمه دن دئدی.

- «ایندی جانلی - باشلیغینی قاپلان اونا گؤسته ره..» قاسیم خان غضبله
دئدی.

ایتی چپره ساری سورو کله ییب ایچری بوراخدیلار. اوغلان اونو یوشوتماغا
قالخاراق باش - قولاغین تومارلادی...
نئچه لحظه ایکی ایت بیر - بیرینه قانلی - قانلی باخدیقدا نه ائده جکلرینی
یاخشی باشا دوشدولر.

قورۇ یئمیش لرله دوموک اولان قاسیم بهی، هامیدان آرتیق نیگران و
اضطرابلی گؤرونوردو. اؤزونو ایتی شراب لا یوشوتماغا چالیشیردی. آییری
بو ساواشا باغلی اولانلار کیمی ایدی. سانکی اؤزو چپر ایچریسینده
قوردئش "ین قاباغیندا دایانمیش کیمی ایدی..

سهراب خان بیر قاخ سوْموراراق یابانجی ایتدن گؤزون چکمه دن
قاسیم خانا خطاب:

- «قورۇدا آرتیق بنزه ییر.. اولمایا قورد توخوموندان دیر؟!» دئدی.

- «قاپلانا فرق ائتمز.. قورد یا قوردا اوخشار.. هر حالدا بونو قاپلان
یئنه جک».

سهراب خان اونون دئدیکلرینی آلدیرمادان دئدی:

- «آما سورو ایتی خطرلی اولور..»

بونونلا بئله سهراب خان، قاسیم خانى مرچلشمه يه ماراقلاندىرا بيلمه ديبينى
آنلادی!

«قوردئش» كهروبا كيمى چكمه لى اولان بال بوياقلى گۆزلىله، آل اوزون
ديلىنى ساللايلاق لهله مكدە كن قانى سويوق دورموشدو. لاکين قاپلان
سانكى اوزاقدا بير شاققات گۆرور، بير يئرده دينج دورماير، هئى آتيلير
دوشور و قيريق - قوروق سسلر چيخارتيردى. «تورغاي» ايتين قولاغينا
نه سه دئييب ايتي آچدى. بو طرفدن ده قاپلانى آچديلار. قاپلان سورعتله
قوردئش "ه سارى يورودو، أما آرا ساخالايلاق دايندى. بير لحظه هر ايكي
ايت دۇرۇملاريني يوخلاديلار. گۆز - گۆزه ديرهديلر. سونرا بير - بيريندن
گۆز اوزمه دن مئيدانى آدديملاديلار. قاپلان قاباغيندا داينان ايتين قانى
سويوقلۇغوندا توكلرى اورپيردى. قاسيم خان اؤز ايتيني اؤجه شديرمك
اوچون اوتوردوغو يئردن آزجا قالخارق باغيردى:
- «قاپلان!.. يومول حئيوان!..».

قاپلان بير آن دۇنوب بيهه سينه باخدى.. سانكى هر واخت كيمى قامچيني
كوره كلرينده حيس ائديردى.. بيردن قوردئشين اوستونه سيچراى.
قوردئش چييينى ايله اونون جومماسين سووا بيلدى. لاکين يئنه سايماز و
ساىخاش دورموشدو. اوغلان آرا وئرمه دن اونو تحريك ائديردى...
بو كز ايتلر جانلى سارماشديلار. قوردئش قاپلانين تۇلايقدان كسيليمش
بير قولاغين جيرا بيلدى. قاپلان اولاييب گئرى چكىلدى. أما پنجه لريله
آتيلاراق قوردئشين چيييندن ووروب ايتي ديشلريله اونو يارالادى. قان
دادى داماغينا چاتينجا سانكى قودوردو. يئنه بير - بيرينه گيريشديلر. آغير
پنجه لريله بير - بيريني تورپاغا چالير، يئرده اوهده مكله قورخولو سسلر

تۆره دیردیلر. ایزله بیجی لر درین بیر سو کوتا دالمیش، حیوانلارین قووغالارینی تاماشا ائدیردیلر.

قوردئش قاپلانین قارینی آلتیندان کئچیب اونون بؤینونو توتماق ایسته ینده قاپلان اونون آماجی یولوندان گئری چکیلدی. او حالدا اونون آشماغیندان فایدالاناراق اوستونه آتیلدی. ایتلر چاتاللاشدیلار. حیات قووغاسی بوتون دهشتی ایله جانلانماقدا ایدی. قاپلان حریفی نین بوغازیندان - دئمک گوجسوز یئریندن - توتماغا قالخدی. لاکین او آندا قوردئشین آغیر و ایتی جیناقلاری شیدتله باشیندان دهیه رک توکلرینی یولارکن بوغازینی جیزدی. قاپلانین دیشلری بوشالدى. آرديجا دالی آشدی... بو دفعه ایکی ایت یالنیز هورومه یه کیفایت لندیلر. هر ایکی سیندن قان سوزور، آراسی کسيلمه دن لهله ییردیلر. نفس لری سرین هاوادا دوئوردو. بو دؤنه اوز - اوزه دیدیشمه یه باشلادیلار. آیاقلاری اوسته قالخماقدا ضعف نقطه آرامایا چالیشدیلار.. تورغای اؤز ایتینی چئشیدلی کلمه لرله آلقیشلا ییردی..

قوبوش شیدتله تۆشه یه رک جاماعات آراسیندان اؤزونه یول آچمایا چالیشیردی. او سورعتله قاسیم خانا یاناشدی. بللی ایدی اوزون بیر یولو قاچمیشدی. او سویوق هاوادا قان تر ایچینده ایدی. قاسیم خانین قولاغینا دئییلن سؤزلردن سهراب خان یالنیز نئچه کلمه دویا بیلدی. «آلا - بولا گئیملی.. سیلاحلی لار..»

فیکری ایتی یانیندا اولان قاسیم خان، آغزینی دولدوروب «جهنم اول!» کلمه لرینی دئمه دن، آچیلان گولله لر سسینده کلمه لر دوداقلاریندا دونوق

قالدى. سەھراب خان سورعتلە يئرىندىن سىچرادى. كمرىندە كى بئش
آچىلانى چىخاردار. چىخارتماز نىچە قورشون اونلارنى بىسلا لارىنى
داغىتىدى. بونون آردىجا اوزون توفنگ داشىيان نىچە آتلى مئيدانا گىردىلر
و كندلى لرىن سىسلىلە آلقىشلاندىلار.

آتلى لارىن اۋۇنۇندە اۋۇناغان بىر آتا مىنن گىنج زابىت قاروۋول تۇتمادان
سەھراب خانىن آتماغا حاضىر تاپانچاسىنى ياردى.. جاماعاتىن ھى - كوىو
مئيدانى بوروموشدو.. دىمك ۲۱ آذر انقلابى بورادا دا پىروز اولموشدو.

گۇيۇن بۇيرو قان رىنگىنە چئورىلن چاغ، اىكى خان سورودن آيرىلمىش
داۋار كىمى سىلاھلى عىسكىرلرىن اۋۇنۇندە باخچاجىغا طرف گىدىردىلر.
تورغاي و آتاسىندان سۇۋى ھامى اونلارى اىزلەيىردى.

آتا - اوغول چىيىن - چىيىنە چىپرە دايناراق گولۇمسەيىردىلر.. چىپرە
اورتاسىندا بوغازى يىرتىلمىش و آل قانىنا بلەنن قاپلانن كۇكسو اوستە
قوردۇش دورموش غلبە ماھنىسى اۋتور كىمى داغلاردا زىنگىلدەن سىسى
اىلە اۋلايىردى.

اورماندا آچیلان اوفوق

جمعه آخسامی دیر. بو گونو ایللر دیر سئویرم. اؤز گورلویه چیخان تکجه گونوموزو..

بیر زامان جیغیر اولان یول ایندی گئیشله نیب. کندلی لرین دئدیینه گؤره بو یاخین لاردا اورانی آسفالت دا ائده جک لر.

او آن اورادا دایانماق بلکه منیم قراریم ایدی. داها دوغروسو چوخ دا امین دئیلم. سانیرام «قرار» ادلی بیر زاد اولمامالی ایدی. او قدر ده بونا امین دئیلم. مسؤلیت داشییان من ایدیم. او آن قطعیتله «من» اولدوغومو دئییه بیلیردیمسه، آنجاق ایندی دئییه بیلیم. من هئچ زامان قرار وئرمه دیم. بلکه او قرار بیزه سونلردو یا گره کلی اولدو... آرخاسینا بیر زامان دالدالانیب جان وئردیم آغاج ایندی قوپ - قورو.. هله گولله ایزلرینی یارالی گؤوده سینده گؤره بیلیرم. دره جیک اولدوغو کیمی دیر. آنجاق او زامان قار چوخ ایدی. اوشویوره..

ساعاتلار ایدی دوشه - قالخا یول گلیردی لر. یورغون آیاقلار، آغیر و یارالی بده نلری داشیما یا طاقت سیز... هاوانین دونداریجی سازاق و سویوغو دیزلرینه جن سویا باتانلاری یاواش - یاواش دونموش تورپاق اوسته سورونمه یه سوروکله ییردی. کمر و دؤش لری اوستوندن ساریلمیش بوش فشنک قاتارلاری، اوزون توفنگلری ایله بیرگه اونلارلا سورونوردولر. دان یئری تزه جه سؤکولموشدو، آنجاق هاوانین قارانلیغی کامیلجه چکیلیمه میشدی.

«توغرول» نىچە آددىم آرخادا گليردى. بورخولموش قىچىنى زوران چكىردى. او اولدوقجا هاميدان آغير آغرىنى دۇزمەيە مجبور ايدى. آغيزلاردان گۆيە پوسگورولن بوغلار بورام - بورام گۆيە قالخىردى. اونون آرخاسيجا «آيدىن» گليردى. قروپون گئرى گۆزەتچىسى كىمى چاليشىردى. الينده كى سيلاخىنى سيخ توتوموش، هردەن گئرىيە باخىردى. «ايى» قروپون باشچىسى ايدى. آنجاق بو آغير وضعيتده بير ايشى گۆرمەدن منە مصلحت ائدىردى. چيىنىدن توتوموش قورشون سومويونو داغيتمىشىدى.. باغلادىغىم دستمال ليچىقلى و تىليت قانى ايدى. كىچىك تپەجىكدن آشيب، آچىق بير محوطەيە گىردىلر. اۆزومو گۆرورم. قروپون دئمك آن ساغلام آدمى دىر. صاف و مانع سىز او محوطەده دىنجهلمك امرىنى وئردى «ايى». من دە يورغون ايدىم. او آن چوخ سئويندىم.

- «بير آز بورادا دىنجهلىن! سانىرام آرخامىزجا گلسلەر بو تئزلىكدە بىزە چاتماياجاقلار..».

«حيدر» و «غلام» يئره سريلىدلر. «ايى» اونلارا سارى گئدەرك آيدىنا سارى دۇندو:

— «او تپەجىيىن اوستونده اول! آرخادان وورولماغى هئچ زامان ايستمەمىشم».

الى ايله آشاغى ائندىكلرى تپەنى گۆستردى. توغرول بورخولموش قىچى ايله الله شىردى. تيتريهين اللريله باشماغىنى چىخارتماغا گوجەنمىشىدى. اونو اسكىدن تانىردىم. هاميدان آرتىق اونا گووه نىردىم. كنارىندا اوتورور، دئيرەم:

- «چوخ آجی بیر؟!»
 باشماغینی چیخاردا - چیخاردا دئییر:
 - «کاش پاییم بو اولاردی.. نه یازیق کی بو اولمایاجاق..»
 آیاغینا الیمی چکیرهم. گۆینه بیر.
 - «بیر آز دینجه لسن آغریسی گئدهر..». دئیهنده تکجه اوزومه
 گولومسه دی..
 - «بیر اود یاندير الیم!» - آیدین "ین سسی دیر.
 - «بورادا قورو اودون تاپیلار می؟» - غلام دئیهرک، گولومسه بیر.
 - «لغت اولسون بو تهران مزدورلارینا!.. ائویمیزدن اولدوق.. ایندی بو
 سو یوقدا قاردا بیلیمیرهم هئچ اوغلوم هارادادیر..»
 آیدین همیشه صبرسیز، و سینیرلی ایدی. بو آندا اونو حاقلی گؤرورم.
 - «سئچدین یولداڤن پئشمان می سان؟» اییی دئییر.
 - «سؤز بو دئییل! سؤز بو گون باش وئردییی حادثه دن سونرانی دیر.. بیز
 او ساخلوودا ۱۲ کیشی ایدیک. آنجاق ایندی ۵ نفر اولموشوق.. شهره
 چاتینجا کیم بیلیر نچه نفر اولاجاییق؟» یئریندن باغیریر.
 نچه لحظه سوکوت حاکیم اولدو. اییی بیردن دئدی:
 - «من اینانديغیما دایانارام. بو دؤیوشون سونوناجان گتتمه لی یم..»
 اوزاقلاردا نچه پارتلامانین سسی بوغوق - بوغوق قولغا چاتیردی.
 سانیرام قوردوغوموز دوزاقلار پارتلا بیردی.
 - «گتسه ک یاخشی اولور.. بورالاری کیمسه تانیرمی». آیدین تپه دن
 آشاغی ائتمیشدی.
 کیمسه اونون جاوا بیی وئرمه دی.

– «سانیرام گنجه یولو آزمایش اولمالی ییق..» آیدین اؤز سوالینا جاواب وئردی.

– «هاوا ایشیقلا نیر.. اوزبه اوزده بیر مئشه لیک گورونور.. بو مئشه لیکده پناه توتوب، خبر آلا ناجان اورادا قالا بیلهریک..». اییی دئدی.

اییی قروپون ان یاشلی آدامی ایدی. اؤز ووقارینی سیندیرماسین دئییه یاراسیندان اینله میردی. اوندان سؤز آچماق دا ایسته میردی. بده نی نین بیر طرفی کئی اولموشدو. یاراسی اوسته باغلانان دستمالدان قان قطره – قطره دامیردی. گولله نین بده نینده قالمادیغینی دوشونوردو..

اورمانلیغا ساری یئریدیلر. اؤزومه باخیرام. توغورول "ون قوتوغونندان توتوموشام. آستا – آستا ایره لی گئدیلر. بوینوندان آسیلی اولان توفنگ ساغ – سولا تاولانیر..

مئشه لیک درین سوکوت ایچینده غرق اولوب. نئچه لحظه آغاجلار آراسینا باخیریق. درین بیر سس سیزلیک وار فضا دا. نه اینسان ایزی وار نه حیوان ایزی اطرافدا.. یالنیز بیزیم آیاق ایزلریمیز گلیر آردیمیزجا..

ایندی مئشه لیه باخیرام. اولکی زاماندا داها فرقلی دیر. بیر چوخ آغاجلاری بالتالاییبلار. دئییه سن بیر هیله اورمانلیغین او طرفینده بالتا چالیر. اونا ساری گئدیرم. بیر آندا کناریندایام. اورتا یاشلی بیر دیر. بیز بورایا ایلک دفعه گلن زامان او ۴ – ۵ یاشیندا اولمالی ایدی. بیر آن ایشدن ال چکیر. سویوقدان قیزارمیش اللرینی آغزینا طرف آپاریر. نئچه دفعه ایستی نفسینی اللری آراسینا پوفله ییر.. کیملی بللی اولمایان بیر حیوان آغاجلار آراسیندا قاچیر. نئچه لحظه سسه ساری باخیریق. سورعتله آغاجلارین باشیندان دا یوخاری قاوزانیرام. بیر قورد اورمانین دیگر طرفینه

قاچیردی، آغزیندا بیر زاد دیشلری اراسیندا توتاراق... اوغلان یئنه ایشینه باشلاپیر.

- «چوخ سس سیز گۆرونور..». حیدر دئییر.

- «سئجه نك يولوموز يوخ! يوخسا وارمی؟» غلام دئییر. او اولدوقجا آز دانیشان بیرى ایدی.

کیمسه جاواب وئرمه ییر. ایندی هاوا تام ایشیقلا نمیشدی. اطرافى گۆرمک چوخ راحت اولموشدو. هله اوشویورهم..

- «سانیرام بیر زاد گۆرموشم..» توغرول اوجادان دئییر. گۆزلری اورمانین درین لیینه زیلله نمیشدی.

- «نه گۆردون؟!..» آرام اونا دئییرم.

- «امین دئیيلم.. سانیرام بیر زاد گۆردوم.. بیر پاریلتی کیمی بیر زاد..»

اؤزومه باخیرام. قیافه م چوخ دیدرگین گۆرونور. توغرول "ون زیلله ندی طرفه گۆز تیکمیشم. سلاحیمی برک سیخیر اللریم. نئچه آن اورمانلیغا زیلله نیر هامی. آغر سوکوت سانجیر قولاقلاری. نفس آلمالار ائشیدیلیر. اؤزومه باغیریرام.. "اورماندا سیلاحلی لار وار.. اورادا عسکرلر وار.. " نه یازیق کی اؤزوم سؤزومه باخماییر. بیر آن نه اولدوغومو و هارالی اولدوغومو اونوتموش اولدوم.

- «بورادا دیره نمه لی بیک.. سون قورشوناجان..» اییی یه دئییرم.

اییی باشی نین حرکتی ایله سؤزومو تصدیق ائدیر.

- «سنگر توتون.. بورا بیزیم سون دایاناجاغیمیز.. اؤلورسه ک آذربایجان اوچون اؤلوروک.. بیز قیزیلباش اوردوسوندا نیق..»

– «عسکرلر..!» توغرول باغیراندا، سینه سیندن بیر قورشون توتور. منی ده
اؤزو ایله دالی آشیریر.

اؤزومه باخیرام. توغرولو بیر آغاجین آردینا چکمه یه چالیشیر. هره بیر آغاج
آرخاسینا دالدا لانیر. اورتالیقدا آچیلان قورشونلار یاتمیش آغاجلارین
یوخوسونو پوزور. نئچه یئردن یارالانیرلار آغاجلار. توغرول «یاشا وطن..
باشا اؤزگور آذربایجان» دئیهرک، حیاتا گۆز یومور. باشیمی آغاج آردیندان
دیشاری چیخاردیرام. سیلاحلی عسکرلری آغاجلار آراسیندا گۆرمک
ایمکان سیز نظره گلیر. بوشا نئچه قورشون آتیرام. ایککی ال بومباسی دا
آغاجلار آراسینا سالدیریرام. اطرافا سپهله نن چومورلا اینسان باغیرتیلارینی
دا دویورام. داها قارین، هاوانین سویوقلوغونو سئزمیره م. بورادان قورتولمایا
هئچ اومید بکله میر اؤزوم. قورشونلار آراسیندا اومیدلر قیریلیمیش. آنجاق
اوزاقلاردا بیزه دوغان بیر اوفوقون اولماسیندان آمین ایدی اؤزوم.
نئچه ال بومباسی کناریمیزدا پارتلا ییر. قار قیریمیزیلا شیر.. تیکه – پارچا
اولموش سیلاحلی دوستلاریمین بده نلری آغاجلارا ساری آتیلیر.
قورشونلانمیش بده نیمی گۆرورم. بیر آغاج آرخاسیندا حرکت سیز قالیب.
گۆزلری آچیلان اوفوقه تیکیلی..
جمعه آخشامی دیر. بو گونو ایللردیر سئویرم...

كۆيەنە يېمىن ياخاسىن دوزەلدىب اُتك لرىنى قارا شالوارىم اوستە سالىب، باشىمى يۇخارى تۇتاراق قاپىنى تىققىلداتىدىم..

مەھندىسى بىر ايدارە نىن اىستخدام بىلدىرىشىن گۇرۇب اورايا گلەمشىدىم. «مىصاحبە» نىن نە ساياق اولدوغو و نىجە گىدىشىندىن خىرسىز اىدىم. بو اوزدەن مىصاحبە يە نىچە گون قالاندان تحىسىل آلدىغىم رىشتە يە باغلى اولان نىچە خارىجى كىتابىن اوخوماسىنى مىصلىت گۇرۇموشدوم..

اوتاغىن اىچىندىن «بۇيۇرون» سىسى قالخاندان قاپىنى آچىب، اىچرى گىردىم. اورە يىم بتردىن چىرىپىنردى. سانكى بىر سورعت قوشوشماسىندا اىشتراك اتمىشىدىم. سالام وئرىپ قاپىنى آرخامجا كىپلەدىم.

– «عليك السلام!.. بۇيۇرون ايله شىن..».

جوزىز آغاجىندان قايرىلمىش بىر ماسانىن آرخاسىندا اوتۇرموشدو، چوخ سۇيوق قانلىجا.. ھىكل لى ايدى. سادە بىر آغ كۆينك گىمىشىدى. ماسا اوستوندى اولان سانجاق قابى، رنگ بە رنگ پوشەلر، ياپىشقان قابى و بايراق گۇزەل و اىنتظاملى شكىلدە دوزولموشدولر. ماسانىن بىر طرفىندە دە بىر دۇلچا سو بوش بىر ليوان لا يتر آلمىشىدى.

– «سانكى اوزاقدان گلىب سىز!.. يۇرغون گۇرونورسوز! سو بۇيۇرون..» - اوزومە گولومسە يەرك دئدى.

سۇزونو يترە سالمايىم دئە، بىر ليوان سو دولدورۇب بىر نەفس دە باشىما چكىدىم. چوخ ياپىشمىشىدى او سرىن سو..

- «ايندى راحت آيله شين..» دئدى. ماسانين كناريندا اولان كيچيك بير
صندل اوسته اوڭوردوم.

- «خاھىرسىز باشلاياق؟!» - دئيه سوردو.

سۆزۈندە گىزلى بير تېسەم داھا دوغروسو بير تىمسخر دۇيدوم.

- «بلى. بويورون..». سىيىمى زور ايله ائشيدە بىلدىم. بللى اولمايان بير
قۇرخو بير آن جانىمدان چىخمايىردى. حىس ائدىردىم بو سورغۇچونون
باخىشلارى بير آنلام داشىيىر. قۇرخوم بو ايدى كى، ائله بير سوال سوروشا
تحصيل آلدىغىم ساحەدە اولان كىتابلاردا گۆرمەمىش اولام..

- «ھەر زاددان اول بويورون گۈندە نەچە دفعە جورابلار يىزى
چىخاردارسىنىز؟».

نەچە لحظە فېكرە دالدىم. نە دئەلى ايدىم.. او ساكىتجە اوزومە باخىر،
جاوايىن گۆزلەيىردى..

- «دقيق دئيه بىلمىرەم! بعضاً ايكى، بعضاً دە دۇرد يا بئش آلتى دفعە..
ايشدن گلندە يا آياقلارىم تىلىندە.. ياي دا چوخ قىشدا آز.. آنجاق دقيق
دئيه بىلمىرەم..».

نەچە دفعە ياواشجا باشىن آشاغى يوخارى آپاردى.. سانكى اۋنملى بير
قونونو بۆلمۈشەدو.

بىردن سوروشدو:

- «لطفاً بويورون اۋلونون كفى نەچە مئتر اولار؟»

ساندىم قولاقلارىم يانلىش ائشىدىب.. اختيارسىز باشىمى آرجا ايرەلى
گىتەرەك اليمى قولاغىما سارى آپاردىم.. لاکىن او چوخ جىددى قىافە ايله
سۆزونو تكىرارلادى:

- «بۇيۇرون اۇلۇنون..»

من برق و ائلكتېرىك ساحەسىندە اوزمان اولموشدوم. اونون او سورغوسوندان دىشلىرىم قىغىل لاشدى.. بوندان اۇنجه ائشيتىمىشدىم اۇلۇنون كفى ۹ مېتر اولار! اما در حال دوشوندم اۇلو نه اوزونلوقدا دىر كى ۹ مېتر پارچا آپارسىن.. بونا گۇره تىكجه دئدىم:

- «باغىشلايىن؛ بىلمىرم!..».

او تىز سوروشدو:

- «اصلن كفن نىچە تىكە اولار؟».

بىلمىردىم نه جاواب وئرىم.. بو سوال لار نه ايدى بو سوروشوردو. سانكى مرده شور شاگيردى يئرینه توتموشدو. اما قىافەسى چوخ جىددى ايدى. صندلىنە داياناراق، جىنگىلىتىلى سسلە:

- «تاسقلە ردّ اولدونوز!» - دئدى - «سوال لارى سوروشمادان اۇنجه ده رد اولموشدوز.. تىكجه سىزه ايرفاق قائل اولماق اىستەردىم.. بويۇرون..».

الى ايله قاينى گۇستردى..

- «آخى نه اوچون؟!؛ تعجبلە سوروشدوم.

- «سىز احكام دا بىلمىرسىز.. اوخومايىب سىز بير ليوان سويو بيردن ايچمىز.. بلكە اوچ قۇرتومدا ايچرلر.. بيرده كى سىز سانيرام مسلمان دئىيل سىز.. مسلمان ناماز قىلاندا جوراب لارىن چىخارتمالى دىر... سوال لارى دا كى باجارمادىز... بويۇرون ائشيبه..».

نئچە لحظه يئرىمده ساكيت قالدىم. حىس ائدىردىم اونا بير سۇز دئمەدن اۇنجه اورانى ترك ائتسەم دىشاريدا هيرسەن بۇغولا جايام.. اونا گۇره باشىمى اونا سارى توتوب، مۇحكەم لحن ايله دئدىم:

- «سوروشدوغوز سوال لاردان منه آیدین اولدو کی، سیز مرده شور ایستخدام ائتمک ایسته ییرسیز، مهندس یوخ..». سونرا دوروب قاپی یا طرف یولا دوشدوم..

یولدا دوشونوردوم، من عبث ۲۰ ایل زحمت چکیب گۆزومو کور ائدیپ، درس اوخوموشام.. اگر ایکی آی «اؤلویویان» شاگردی اولسایدیم ایندی ختمن او ایکی آیلیق مدرک و تجربه ایله مهندس اوزمانی آدیلا ایشه مشغول ایدیم..

سون ۷۶

گونلردير بورادا يالنيزام.. يوخ سانكى بيرى واردير.. سانيرام تزه گليبدير.
بير صندل اوسته اوْتوروب.. من گۆرهندن برى ساكيت و حركتسيز دير..
اطرافيندان خبرسيز ديرين فيكره داليب..

سون باهارين سون گونلرى دير. هاورانين سازاغيندان لوت و چيلپاق
آغالارين گۆودهلىرى اوشويور، تيترييرلر. هر طرفه سپهلميش سارى -
قىرميزى يارپاقلار يئرده سورونهرك غملى بير ماهينى ترنم ائديرلر..
آغالاردان اَلنميش يارپاقلاردان بير - ايكيسى اونون سويوقدان كتى
اولموش اللرى اوسته اوتورموش قيزينماق ايسته ييرديرلر سانكى!..

قىريپينيب، اؤزونه گلير.. آزاجيق باشيني يوخارى توتدو. هله شاشقينليق و
حيرانليق پوزولماميشدى اوزوندن.. بورانين آغير و قبرىستان كيمى
سكوتونو آلديرمادان بير داها اطرافيندا باخدى هئچ نه ده ييشمه ميشدى او
گلندن برى.. رنگى - روفو بوْزارميش چانتاسيني كنارينا چكدى. سول
قولون چانتاسى اوسته باسدى.. بير آه چكىب گۆز دولانديردى اطرافينا..
اوزون بير فاصيله ايله سيرايا دوزولموش سيميت صندل لر اوسته
كيمسه نى گۆرمه دى. گئرى دؤندو. كيمسه آرخاسيندا يوخ ايدى. نئچه
لحظه آغالارين گۆيه توتولموش قورو و بوش آللرينه باخدى.

هله اوشويوردو.. گاهدان بدنينه آيدين بير تيتريتمه قوْئوردو. آپريميمش
كۆينه يى نئچه يئردن اوزولموش، ييرتيلميشدى. باشين آشاغى سالدى،
دئيه سن اؤزونو سئير ائيدirdى. نفسين ديشارى وئرهرك چَپرین اوتايندا

اولان ايکي قاتلى بينايا سارى باخدى. گونشين سولغون ساچاقلارى
آلتيندا بينانين كرپىچلىرى آلانيردىلار. پنجره لرین بيرينده گونش
پارتلاميشدى. نئچه آن او پارتلايشا گۆز تىكىدى. گونشين باتيشيني
يانسييان پنجره نين شوشه سينده سئير ائتدى. سونرا کنار پنجره نين
ميله لرى آرخاسيندا دورموش بير قىزجيغاز باخدى. گۆز لرین سيخىردى او
قىزجيغاز..

گونلردير بورادا يالنىزام.. اونون سىجاقلی قوينونو، محبتلى سۆزلرينى،
اوخشاملاريني سانميرام اونودا بيلم...

نئچه دفعه آرا وئرمه دن اؤسكوردو. كؤهنه بير خسته ليك ياخاسيندان
توتموشدو سيخىردى بوغازيني. بير دفعه ده اطرافا گۆز دولانديردى.
آغاجلارين باشيندا يوؤا باغلایان قوشلارين يوؤالاريندان هئچ بير قوش
باخمير، هئچ بير قوش اوچمايىردى. آغاجلارين بيريندن بير كيشى
كۆينه يى آسيلي ايدى. نئچه لحظه كۆينه يه باخدى. يئل اويان -
بويانا چكىردى او بدن سيز كۆينه يى.. آغلاماق و هؤنكورتو سسى پوزدو
بيردن او آغير سو كوتو. باشى سينه سى اوسته دوشموشدو. آغلادىقجا آريق
بدنى تيتريه يىردى. منى گۆره نده آغلاماق سسى داها اوجالدى.. گاهدان
باشيني ياواشجا ترپه ديب «بوندان داها بير جنایت اولماز!» دئيىردى
آغلایاراق.

اونو سئير ائديرديم ساكيتجه.. اونون سسى گئتديكجه ضعيفله يىردى.
نهایت اينله مه يه دؤندو هونكورتولرى و سوندا سس سىزليكه ده بوغولدى.

پنجره آرخاسیندا اولان قیزجیغازا باخدیم. هله گۆز لرین اوووردو.. گونش سون ساچاقلارین توپلاماقدا ایدی...

بیردن اوتوردوغو یئردن سیچرادى. سانكى الكتريک دولموشدو جانينا.. هؤول ايچينده اطرافا باخدى. ايکى عسکر اونونده دورموش اللرينده کى چوپلارى ترپه ديردیلر.

– نه ائديرسن؟! – عسکرلرين بيرى سؤرو وئردى.

– کيم سن؟! – باشقا عسکر باغیردى.

عسکرلری گۆره ر – گۆرمز آياغا قالخدى. اللرينى بوينون کؤکونده دويونلهدى. سونرا آرخاسينى چئويردى عسکرلره، قیچلارینى بير آز آچاراق..

بو ايشه سانكى عادت ائتميشدى ایللر بويو..

بیر – بيرينه باخديلار عسکرلر. عسکرلرين بيرى ایرهلى گليب اونون قولتوق و جيب لرینى آرادی.

– کيمسن؟! – اونو صندل اوسته ايتله ييب، سؤروسون تیکرارلادى.

عسکرلری گۆره نندن برى راحتسيزجا داورانيردى .. اؤزونو ايتيرميش کيمى ایدی. آغزين آچيب بير زاد دئمک ايسته ينده:

– بورادا نه ائديرسن؟! – ديگر عسکر باغیردى.

او عسکردن بو عسکره گۆز دولانديردى. سانكى اونلارين هانسی سوروسونا اۇنجه جاواب وئرمکده آوارا ایدی.

عسکرلرين بيرى جويونو قالدیردى. ائله اونون سوروسونو جاوابلادى:

– «تزه دوستاقدان چيخميشام!..» – دئدى. داها دۇغروسو سؤزونو قورخودان چئينه – توپور باغیردى.

عسکرلر بیر - بیرلرینه باخدیلار.

- سوچون نه ایدی؟! - جوپون قالدیران عسکر سوردو.

- «دئییه بیلیمهرم.. آخی آدینی گتیرسم همن دوستاغا دؤنمه‌لی‌یم».

اوزونه دَین شاپالاق باشینی بتون صندله چالدى.. پارچالانمیش دوداغیندان قیرمیزی بیر ایز آغزیندان آنگینه ساری یول آچدی. شاپالاغی ووران عسکر منه ساری دؤندو. نئچه آن منه باخدی. گولومسه‌دی. سانکی منی او دورومدا گۆردوکده ذوق آلیردی حدسیز.. سونرا منی اونا گۆسته‌ره‌رک دئدی:

- سندن سورو سورولاندا جاواب وئر.. اگر بونون کیمی بوغازیندان آسیلماق ایسته‌میرسن..

آغزینین قانین سیله‌رک منه ساری باخدی. بیر آن گۆزو گۆزومه دویونله‌ندی. آغلاماغی عار بیلیردی او کیشی‌لره ایللر بویو.. آنجاق ایندی یاشلانمیشدی گۆزلی..

- «یوخ!..» - یالواردی - «بونو مندن ایسته‌مه‌یین.. جاواب وئر بیلیمه‌رم.. آخی جاواب وئرسم..»

بیر آن ساغ قولو تیت‌ره‌دی. عسکرلرین بیرى جۇپلامیشدی اونو..

- تتز اول جاواب وئر.. یوخسا باشقا بیر سوچ اوسته سوچلانیز، دوستاغا گئتمه‌لی اولورسان..

گۆزلی‌ندن یاناقلارینا ساری یول آچمیش گۆز یاشلارینی قولو ایله سیلدى. باشین دیک توتاراق دئدی:

- «بیلیمه‌دن آغزیمدان ”بوتؤو آذربایجان“ کلمه‌سی چیخمیشدیر».

كنارىمداكى آغاجدان بىر سس قالخدى. سسە سارى دۇندوم .. ھلە نىچە يارپاغى دوشمەمىش بىر بوتاقورو آغاجدان آيرىلمىشىدى..

- ايندى نە ئىدىرسىن بورادا.. تىز اول جاواب وئىر؟

- «اۋنجه آدىنى گىتىردىگىم كىلمەيە فىكىر ئىدىردىم.. نە اوچون ياساق اولدوغونا، او كىلمە منى ۱۰ ايل دوستاغا..»

بدىنە ياپىشان آغىر جوپلار سىندل اوستوندن آسفالتا چالدى اونو. سۆزو يارىمچىق قالدى دوداقلارىندا. جوپلار آلتىندا بوكولدو.. نىچە لحظه يئردە سوروندو.. او دورومدا قولونون سىنماسىن دا دويدوم..

عسكىرلەرنى بىرى اونا سارى آيىلدى. قولوندىن توتوب گۈجلە قالىدىرىدى اونو. آنجاق سىنىق قول اۋز چئورەسىنە دولاندى. آسفالت اوستە نىچە قىرمىزى لكە قونموشدو.

گۆزلىرى يومولموشدو قاندىن. عسكىر قولون اۋتورەندە آياق اوستە دورانمايىپ يئره سربىلدى. عسكىرلەرنى بىرى ساغ دىگر عسكىر سول قىچىندىن توتدولار. اونو يئردە سورويەرك آپارماغا باشلايدىلار. بىر آن گۆزلىرىن آچا بىلدى.. آغاجلارنىن آرخاسىندا قالان بىنايا سارى باخدى. سونرا گۆزلىرى منىم اوزومدە آچىق قالدى. قىزىغا پىنجىرەنىن آرخاسىندا آللىرىن اوزونە باسمىشىدى.

عسكىرلەر اونو يئردە سورويەرك دىيىپ - گولمكىدەكن باتىيا سارى آدىملايىردىلار:

- اين دفعە بايد تا آخر عمرش تو زندان بمونه.. ھە.. ھە.. ھە..

^۱ - بو دفعە عۆمرونون سۆنۈنجان دوستاقتا قالمالى دىر.. ھە.. ھە..

- هه.. هه.. نمیدونه.. نمیدونه.. بر اساس آخرین قانون فکر کردن هم
برای اینها ممنوعه^۱

^۱ - هه.. هه.. بیلیمیر.. سون یاسایا گۆره بونلارا فیکرلشمک ده یاساق دیر..

«قیزیل دیش» دالانی نین باشیندا دایاندی. هاوانین شاختا و سویوغوندان بوز باغلاماقدایدی بارماقلاری.. تیتربین اللرینی آغزینا طرف آپاردی. نئچه لحظه ایستی نفسینی زورلا بوکولموش بارماقلاری آراسینا پوفله دی. قیزارمیش بارماقلاریندا آزاجیق سیجاقلیق دویبدو.

قارما – قاریشیق فیکیرلر بیر آن اونو راحت بوراخماییردی. گۆردویو صحنه لر، ائشیتدییی سوزلری دوغرو و دوزگون قاورایانماییردی. آرخاسینا دوشن لری زورلا آتالایا بیلیمیشدی. دریندن تۆوشه دی. بیر داها ساکیتله شیب دورومو اله آلماغا چالیشدی.

– «ئویمه باسقین ائتدیلر.. ایندی.. ایندی هارایا گتتمه لییم..». نئچه لحظه بوشلوقا دالیدی. فیکرینه دوشن ایک یئر آناسی نین ائوی ایدی.. آما تنز واز کئچدی: «آنام گیلین ائوینه؟! یوخ.. کیم اولدوغومو بیلیردیلر.. حتما آنامین ائوینی ده تانیرلار.. آنامین ائوی ایلک باخاجاقلاری یئر اولاجاق.. نه اولوب بورادا؟!» بیر داها حیرتله سوردو اؤزوندن...

دالانا بیر داها باخدی. نئچه گون آرا وئرمه دن یاغان قار، دون آخشامدان کسيلمیشدی. آغیر قارین آلتیندا باتان ائولره باخدی. پالچیق و مؤهره لردن تیکيلمیش ائولرین دیوارلارینین دا گۆوده لری آغیر قار آلتیندا قالمیشدی. دالانین اورتاسینداکی قار اوستونده گۆرونن نئچه آیاق ایزی درین چالالار کیمی ایدی. زامان گون اورتایا یاخین اولسا دا گۆی اوزونو ساران قالین بولودلار گونشین هارادا اولدوغونو دوشونمک ایمکانینی آلمیشدی. هارایا

گتدییی و نه ائدهجهینه قرار وئره بیلمیردی. هوشونو ایتیرمیش، درین بوشلو قدا قالان بیر کیمی ایدی. نهایت اورادا دایانماغی دا مصلحتنه او یغون گۆرمه دی. آرخاسیجا گلن بیر اولسایدی مطلق اونو تانیر، اونو اله وئره بیلردی. یولا دوشدو. قفسه آتیلیمیش قوش میثالی هریانا اوچوردو بارماقلیق لارا اوغراییردی. بوم بوش کوچهلرده ایره لی گتدیردی. بیردن دایاندی. چوخ یاخیندان نئچه قورشون سسی قولاغینا چاتدی. بیر کنار چکیلدی. قولاق یاتیرتدی. بیر داها نئچه قورشون آچیلدی. بو دفعه قورشونلاری چوخ یاخیندان اولدوغونو آنلادی. هویوخدو. اختیارسیزجا قاچماغا باشلادی. سوچ ایشلمه یین لاکین سوچ یئرینده بولونموش کیمی ایدی. سانکی بیریلری آرخاسیندا ایدی.. اؤزونو «حتم خان» کوچه سینده گۆردو. دورمادان قاچیردی. گاهدان دا آرخاسینا باخیردی.. هاوانین سویوغوندا قان تر ایچینده آغیر قاری سوکه — سوکه ایره لی گتدیردی.

- «باخ.. میانادا اولان او قانلی او یون بورادا دا ایستیر باشلا سین.. سحر دن بو گولله سسلری بوشونا گل میری.. دئییرلر تهران قوشونو تبریزه ساری گتدیر.. میانانی تالاییب شاه قوشونو.. چوخلو فدایی لری دارا چکی لر..»
- «کیم دئییردی؟!...»

- « حاج رحیمین او غلو!! اونو تانیر سان دا.. اوزونده ده آنا قاریندان گلمه بیر قیرمیزی لکه سی وار ها..»

- «هان.. هان .. او کی گتدر تبریزدن وسایل گتیره..؟»

- «هن دا.. تاجر علی دئییرم.. او بویون تبریزدن قاچیب گل میشدی.. آل وئری ده یاریمچیق بوراخمیشدی. دئییردی تبریزده سیلاحلانا ن چوخ

ایدی. ساواشا گندیردی فدایی لر.. شاه قوشونو، خئیلک آدام اؤلدورموشدو
آذربایجان کندلرینده.. هرباندا قیرغین وار.. شاه قوشونو فدایی لری توتوب
دارا چکیری. ائولرینی تالاییری فدایی لرین. هیچ بللی دئییلدی نییه بئله
اؤدیرلر..»

- «فدایی لری نییه؟ اونلار کی نجیب اینسانلاردیلار.. بو شهرین
آبادانلیغیندا اونلار چوخ امکدر چکیلر.. باخ خیوانلاریمیزی.. مکتبلریمیزه..
هربانا باخسان اونلار یاخشی ایشلری گؤرونور کی..»

- «بیلیمیرم و آلا.. فدایی لر بو اؤلکه نین قوروجولاریدیرلار.. هانسیلارین
اویونونا دوشموشوق گله جک بللی ائدر..»

- «بو قیش گونلرینده ائوده قالماغیمیز مصلحت دیر. گئدیرم قوجا آنا
باش چکم گئدم ائوه.. ماغازانی دا بیر نئچه گون باغلیارام.. قوی
گۆره ک بو قره قیشی نه ائده جه ییک..»

- «باخ!.. باخ! یئنه قورشون سسی.. آلا.. بلالردن قوروسون.. آذربایجان
روزنامه سینی تیمور کیشی نین اوغلو اوخوموشدو نئچه گون قاباق..
دئیردی «پیشه وری» دئییب بیز آزادلیغیمیزی قورویاجاییق.. نه باهاسی
اولسادا.. ایندی بو گولله سسلری بوشونا گلیمیر.. بیلیمیرم بو باشی بلالی
آذربایجان هازمان آزادلیغا چیخاجاق؟ منیم عمی اوغلانلاریمین بیر
فدایی دیر.. گئدیب اونو تاپیب اونا یاردیم ائتمه لی یم..»

کوچه نین باشیندان ایکی کیشی فرقلی یوللارا ساری آیریلدیلار.
سیغیندیگی کوشه دن بیر آز باشینی ائشیکه چیخارتدی. اطرافا باخدی.
کوچه ده کیمسه یوخ ایدی.

بیر نئچه لحظه ساکیتجه بوشلوغا دالدى. « نه اولوب بورادا؟! فدايى لرى نيه اۆلدورورلر.. اولماي « كسيلدى دوشونجهسى... بير داهبا باشينا گلن لرى تکرار صحنه – صحنه سیرالادی. «دوشون بیر آزا!» اۆزونو هايلادى.. «من بويون بئش گون کندیميزده قالاندان سونرا شهره گلدیم.. اناما باش ووردوم سونرا اۆز ائويمه گتتدیم.. تزه اودون سیندیريب سوبایا قالامیشدیم کی دیواردان ایچری بویانانلاری گوردوم و.. «. بیر آن حرکتسيز قالدی زامان.. اونو گورهن اولسایدی، چیلغین و بلیرسيز باخیشیندان درین بیر قورخویا قاپاندیغینی آنلایاردی..

اوزون سورمه دی بو دورومو.. تکرار و تکرار او صحنه لری ذهینده جانلاندیردی. ائشیتدیکلری و باشینا گلن لری آردی – آردی قویدوقدا دورومو یاواش یاواش قاوراییردی. حیه ط قاپیسینی بالتایلا سیندیريب ایچری دولانلارین قورخونج قیافه لری هر آن گۆزو اؤنونده ایدی.

- « شاه قوشونو بو طرفه گلیر و فدايى لری اۆلدورورلر.. « تام آنلام چیخارتدیغی بونلار ایدی..

یولا دوشدو.. آیاق ایزی دوشمه میش بوم بوش کوچه ده ایره لی گتدیردی. آیاق قابی لارینا دولموش قارلار بارماقلارینی کئی ائله میشدی. اۆزویله پیچیلدا شیردی:

- «کیمسه منی تانیما دان فدايى دوستلاریم دان خبر آلمالی یام.. بلکه اونلار قوشولوب بو قارما قاریشیقدان بیر چیخار یول تاپا بیلدیک! ساواشما قسا ساواشمالی ییق»..

بیر داها ایستی نفسینی اللری ایچینه پوفلهدی.. اوستونده قالین پالتاری اولمادیغیندان ایندی داها آیدین شکیلده تیتربیردی. بونلاری آدیرمادان بولونو سئچیر ایرهلی گئیدردی.

– «فرقه‌نین مرکزی دفترینه گئتمه‌لی‌یم.. اورایا بیر باش چکیب نه‌لر باش وئردیگینی آنلامالی‌یم .. حتما رئیس احمدی اورادا دیر.. او هر زادی بیلیر..»

توتدوغو قرار اونو بوش و تکلیف‌سزلیکدن چیخارتمیشدی. ایندی "تبریز خیوان" ینا داخل اولان بیر کوچه‌نین باشیندا ایدی.. نئچه لحظه کوچه‌نین باشیندا دایاندی. اطرافینا باخدی. کیمسه کیملیگینی آنلامادیغیندان امین اولماق ایسته‌بیردی.. گل گئت اولدوقجا آر گۆزه چارپیردی. کیمسه اونو آدیرمادی. یولا دوشدو. پیادا بولوندا یاواش یاواش شهرین مرکزینه ساری آددیملادی. یولو اوسته بیر ایکی تنیکه دۆین توکان آچیق ایدی.. چوخلو توکانلار قاپالی ایدی. ایره‌لی گئتدیکجه اولدوقجا اوزونو عادی بیرى گۆسترمه‌یه و کیمسه‌نین دیق‌تینی چکمه‌مزلییه چالیشیردی. شهرین مرکزینه یاخینلاشدیقجا دا هله گل – گئت آر گۆزه چارپیردی.. اطرافیندا اۆتن‌لر بونو آدیرمادان یوللارینا داوام وئیردیلر..

شهرین مرکزی هر زامانکیندان داها ساکیت و داها غیر عادی بیر دورومدا ایدی. بو گونه قدره کیمسه شهرین مرکزینی بو ساعاتلاردا بۆیله ساکیت و روحسوز گۆرمه‌میشدی. آراسیرا خیوان باشلاریندا آغالاردا دایانانلارین باخیشلاری نادینجلیک پوسگوروردو. شهرین مرکزینه یاواشلاشدیقجا بیر

بلندگودان میلی مارش کیمی بیر موزیکین چالینماسینی دویا بیلدی. کیمسه ایله گۆز - گۆزه گلهمدن و باخیشلاری اوستونه طرف چکهمدن سیرادان بیر کیمی اؤتن بیر یولجو سایاق ایرهلی گئیدیدی.. هرهنه دن اعتناسیزجا واز کئچمهی دوشونوردو. شهرین مرکزینه یاناشدیقا گۆز آلتی بیر بینایا باخماغا چالیشدی. فرقه نین مرکزی بیناسی شهرین مرکزینده، قوزئی دوغوسوندا ایدی. ایکی طبقه لی بینانین ایکینجی قاتیندان یاواش - یاواش توستو گۆیه قالخیردی.. بینانین تاوانی بیر طرفدن چؤکموش کیمی ایدی. سانکی بیر لری اورانی اودا وئرمیشدیلر. خیوانا آچیلان پنجره لرین شیشه لری سینیپ داغیلیمیشدی. نئچه آددیم دا ایره لی گئتدی. اوتاغین ایچینی یاخشی گؤرمه یه چالیشدی. دایاندی.. ایکی قاتلی بینانین قاتلاری نین هوندور اولمادیغیندان دولای بیانین ایکینجی قاتنین ایچینی، آزاجیق داغیلیمیش پنجره بوشلوغوندان گوره بیلدی. نئچه گون اؤنجه یه جن پنجره اؤنونده رئیس احمدی نین ماساسی یئر توتوردو.. دیوارا سانجاقلانمیش ایری بایراغین یارالی گؤوده سی نئچه یئردن یانمیش و قارالمیشدی.. آغیر بیر غم چولقادی اونو. بینایا یاخین کیمسه نی گۆره بیلمه دی.. دوست - تانیش بیر قیافه، صورت تاپانمادی... آنا دیره یی چؤکموش بیر چادیر کیمی حیس ائیدیدی اؤزونو.. قاسیرغا قارشیندا دایانمیش بیر آغاچ کیمی ایدی، هرآن بوتالارینی قوپارا بیلردی او قاسیرغا..

- " بودا فدایی دیر.. توتون اونو.. توتون..." باغیرتی سسی ایله داشلاندی. اوزبه اوز طرفدن بیر اونی گؤسترره رک اونا ساری قاچیردی.

بیر آن اۆزونه گلدی. اطرافیندا باش وئره نلری آنلادی. بیرى اونو تانیمیش کیمی ایدی. تهلهکه دویغوسو اونو قاچماغا و اورادان اوزاقلاشماغا هدهلهدی.. گئرییه دؤنوب گلدییی یولو قاچماغا باشلادی. آرخاسینجا گلن نچه نفرین چیغیر باغیرینی دویوردو.. آنا خیوانندان و قالابالیقدان اوزاقلاشسین دئییه اوزونو "دوز مئیدانی"نا ساری توتدو. قار ایچینده قاچاراق ائوینی تالان ائدهن بالتا - ناجاقلی او قوروپ گؤزو اؤنونده جانلاندی. قانلی باخیشلار، قورخولو و پوزغون بنیزلر، یوکسلهن بالتلار صحنه - صحنه گؤزو اؤتوده ایدی. تام تاقیتینی آیاقلارینا توپلامیش اورادان اوزاقلاشماغا و آرخاسیجا قاچانلاردان اؤزونو قورتارماغا جان آتیردی.

دوز مئیدانیندان چاپار خانایا گئدهن یولا اؤزونو سالدی. دریندن تۆوشه ییردی. بوغازیندا آجیلیق دویوردو. اورهی شیددتله چیرپینیردی. آرخاسیجا هله نچه نفر قاچیردی. جان قورخوسو تام اورتادا ایدی. سویوق و سازاگی داها دوشونمور، آلدیرما ییردی. تام دوشونجه سی او اورتامدان قورتولماق ایدی. چاپارخانایا آز قالیردی. قان تر ایچینده ایدی او سویوق و بوزلو هاوادا.. تزه ترلمیش بیغلاری اوسته نفسی قیروو باغلامیشدی..

چوخ یاخیندان بیر قورشون سسی قالخدی. سانکی بیرى توفنگینی قولاغی دییینده آتش لیمیشدی. چاپارخانانین اؤنوده کی عسکر اونا ساری قورشون آچمیشدی. آلیشان قولوندان قان آخماغا باشلادی. زیولده ییب یئرہ ییخیلیدی. یئنیند دورماغا چالیشدی. آیاقلاری اوسته قالخا بیلدی.. اویان - بویانا آددیم آتدی. توپارلادی اؤزونو. اطرافا باخدی. گئیش محوطه ایدی اطرافى. کیچیک بیر دره جیک کیمی بیر یئر اونو

بكله ييردى اۋونۇدە.. آرخاسىندان "توتون اونو.. او دا فدايى دىر..!" سسلرى ياخىنلاشپىردى. گۆزلىرى قارالدى. ايكى آددىم ايرهلى گئتدى و قارلارين اوستونده زويولده يرك پىللە - پىللە كىمى يئردن آشاغىيا طرف آشدى.. اطرافىندا بوغوناق سسلر دويوردو.. درين بير بوشلوقدايدى.. داها آغرىنى سئزمەيىر، بير آجى دويوردو بدنىندە.. قارانلىق بير آتموسفىرە دالمىشىدى..

- «دوشدو بولاغا... دوشدو "قىرخ پىللە" بولاغىنا..»
ائە او حالدا بدە نىن كئى اولدوغونو آنلادى..

آنا جادە اولدوقچا بوش گۆرونوردو. نئچە ساعات اۋنجه او جادەدن اۋتن نىظامى ماشىنلارين ايزىنى، قار چوخدان اۋرتموشدو. سحر آچىلمادان قار ياغماغا باشلامىشىدى. آغ اۋرتويونو هربانا سرمىش قارى گاھدان اسن يئل كولك كىمى او جادە نىن تك يولچولارى نىن اوزلرى نە چالپىردى. زورلا نئچە آددىم اۋونو گۆرە بىلن او آت آراباسى نىن اوستونده ايكى نفر چىگىن چىگىنە اوتورموشدولار. باشلارىنا سالدىقلارى ميتىل يورقانين آلتىندا اۋزلىرىنى يئل و كولكدن قوروماغا چالپىردىلار. آتىن آغزىندان حلقةلەنن بوغ قىروو كىمى يئره توكولوردو. او مزارلىق كىمى سوكوتو سادەجە آرابا تكرلىرى آلتىندا ازىلن قارلارين و آتىن تۈۈشمەسى نىن سسى پوزوردو. آتىن جىلوونو اللرىندە توتان و سويوقدان دىشلىرى تىترەين داشقاچى دىلە گلدى:

- «بو سويوقدا بو بوراندا، بونلارى گۆتورمەيە مجبور ايدىق؟!»

كنارىندا اوتوران كىشى اۋزونو داها يورقانين اىچىنە طرف چكدى. ايندى فقط گۆزلىرى گۆرونوردو.

- « بو پولا احتياچيم اولماسايدى اصلا بو ايشى بوينوما آمازديم..» -
داشقاچى يئنە دئدى.

- «بونلارى او كمپە .. گۆتورسەك ياخشى پول آلاجايق..» - كنارينداكى
اؤسكورهرك دئدى. سسى بوغوناق و قالين ايدى. داشقاچى داها بير زاد
دئمەدى..

قارين ياغماسى گئتديكجه چوخالير ايرهليني گۆرمك داها زور اولوردو..

اطرافيندا نه باش وئردىگيني آنلاميردى. اؤلو يا ديرى اولدوغونو دا
دوشونه بيلميردى. هارادا اولدوغونا داير ده بير فيكرى يوخ ايدى. چوخ
ساكيت و ياواش نفس آلا بيليردى. گۆزلرينى آچماغا چاليشدى. بير
اغيرليق دويوردو اوستونده. سانكى بيرى سينه سينه باسقى وئيريدى.
گۆزلرينى آچديقدا بيرينين گۆودهسى اونون اوستونده اولدوغونو آنلادى.
ترپنمه يه چاليشدى. فابداسيز اولدوغونو آنلادى. بيرداها چاليشدى او
اغيرليغى اوستوندن كنارا وئرسين. بدهنى ترپنمه دى. سانكى دونموش،
داشا دؤنموشدو.. اصلينده بدننى ده هئچ دويموردو.. قولونو ترپتمه يه
قالخدى. آجى بير آغرى بئنينه دولدو. قولونون داش كيمي آغير
اولدوغونو آنلادى. قولونون آغريسىنى دويدوقدا باشينا گلن لر بيرەر - بيرەر
گۆزو اؤنوندن كئچدى. آرخاسيجا دوشن بالتا - ناجاقلى او بير قروپ
ياغى.. داغيلميش او بينا.. يانيق بايراق و قورشون سسلرى.. بير داها
بدننى ترپتمه يه چاليشدى. هئچ بير فرق گۆرمە دى. ساده جه گۆز
قاپاقلاريني آچيب يوما بيليردى. آغيزيندان قالخان ايستى نفسى اوستونه
دوشمومش گۆوده يه توخونور اوزونون قار و قيروولاريني اريتميشدى. تام

هوشونو باشینا توپلاییب هاردا اولدوغونو آنلاماغا چالیشدی. قولاق یاتیرتدی. بیر زاد بیرقالاییردی بونو.. سانکی بیر زاد قارلار ایچینده گندهرک بونو دا آپاریردی. بیردن قولاغی چوخ یاخیندان سسلر دویبدو: - « بو قاردا اورایا چاتماغیمیز ایمکانسیز دیر.. منیم بو آتیمدا بو سویوقدا داها قاباغا گتتمه یه جانی قالمادی. باخ!.. بو آغیر قاردا بو آرابانی چکمه ک اونو زورا سوخور. ۹ نفرده دالدا وار..»..

دانشانین سسی بیر آن کسیلدی. آنجاق یئنه او سس قالخدی: «اونلارین دا داها اینلمه سسلری کسلیب.. قورخورام دئییم کی دونوبلار.»

نئچه لحظه سوکوت حاکیم اولدو. یئنه هامان سس قالخدی: - «دونسالار بیزه یاخشی بیر پول وئرمیه جکلر.. باخ ایندی گور نه واختاندی یولدا ییق.. قار دا کی ماجال وئرمیر.. آخشاما "اؤ اوغلو" دا کی کمپه چاتانما یا جاییق.. یولدا قالساق قوردلارا یئم اولاریق..» نئچه اؤسکورتو سسی قالخدی. آردیجا بوغولتولو بیر سس: - «هاردا ییق ایندی..؟!» دئییه سوروشدو.

- «هئش حئیوان.. حئش!» - قاباکی آدامین سسینی دویبدو. «ایندی آز قالیر بیله وار کندینه چاتاق.. ایره لی گتسک داها زامانیندا شهره چاتانما ییق.. گل قایداق..»

نئچه لحظه سوکوت حاکیم اولدو. سانکی یولداشی ایره لی گندیب یا گئری گلک قراریندا زورلوق چکیردی. بیر داها سس قالخدی: - «چؤلون اورتاسیندا ییق.. الیمزه پول گلمه دی لاقلا جانیمیزی الدن وئرمیه ک.. دوزدو شاه قوشونو "اؤ اوغلو" دا کمپ سالیب.. هر اولو یا

دیری فدایی گتیرنه پول وئیر.. أما جانیمیزی وئرسه ک نه اولاجاق؟»
نئچه لحظه سوسدو.. سونرا سۆزونون داوامینی توتدو:

- «باخ گۆر بونلاردان دیری قالانی وار آخی؟!.. بئشی کی اؤلوی ایدی..
بیری کی یارالی ایدی و سویا دوشموشدو.. او بیرلریده بالتا — ناجاقلا تیکه
پارچا ائدیلمر..»

- «آرابادان آن.. قوی بیر باخاق..»

نفسینی توتدو.. قارلاری آياقلایان آدیملارین سسینی چوخ راحتجا دویا
بیلیردی. چوخ چکمه دی کی نفسلرینی ده سئزدی. گۆزلی قارانیقدا
باشقا بیر زاد گۆرموردو..

- «دونوبلار ائله بیل..». هر دانیشاندا اؤسکوروردو..

- «گل گئری دؤنهک... گئجه نی ژاندارما دالانیندا آچیق هاوادا قالیبیلر.
ایندی ده بو بوران اونلاری لاپ دونداریب.. سحر بیر ایکیسینده ناله
سسلی واریدی.. ایندی لاپ کسلیب سسلی..»

- «باخ.. باخ بونون اوزونه.. سحر دیری ایدی ها.. توف بو شانسی
ایچینه.. ایندی قاخ کیمی اولوب.. بوشالت یثره. بوشالت گئدهک..»
- اؤسگوره اؤسگوره دئدی.

شهرین اسکی مزارلیغیندا داشسیز بیر مزار واریدی. او مزار ایندی چوخورا
اوتوروب و آدسیز — سانسیز دیر. دئیلنلره گۆره اورادا اسکی بیر فدایی
تورپاغا وئریلیدیر. او فدایی نی بیله وار کندی نین جامعاتی قاردا — بوراندا
نئچه فدایی جسدی آلتیندان دیری چیخارتمیشدی. اوشاق — موşaغی
هئچ اولمادی دئییردیلر. دئیلنلره گۆره سویوقدا قالدیقدا سونسوز

اولموشدور. آنجاق تانيانلار اونو پيشه‌وري و فدايى‌لرى حؤرمتله
خاطيرلاديرلاديغىنى سؤيله‌يىردىلر..

ایره‌لی دن اوزونه چارپان سازاغین قارشیسیندان قاچماق اوچون، باشینی آشاغی سالیب، گۆزلرینی یئل قووانین اؤن تکه‌رینه سانجانان قیزیل گوللرینه زیلله‌میشدین.. قایناغی بللی اولمایان بیر کؤنول اوخشیان گول قوخوسو بورونونو تومارلا‌ییردی. خیوانین اورتاسینا چکیلیمیش آغ قالین جیزگی، نارین - نارین سپه‌لنمکده اولان اینجه پامبیق کیمی ایشیلدايان قارین دنه‌لری آلتیندا ایتیمیش ایدی. گئجه‌دنیاغماغا باشلايان و آغ اؤرتوبونو هر یانا دؤشه‌مکده اولان قارین اوجالیغی توپوغاجان چاتاردی.

هله گول قوخوسوندان سرمست ایکن، بیر یئل قووانین ساغ طرفینده سنله برابر اولما‌یا گوجه‌نمه‌سینی دؤیورسان. آراسی سنله یاریم مئتر اولاردی. اونون یئل قووانین تکرلری قار اوسته ایز سالمادان فیرلانیر، ایره‌لی گۆتوروردو اونو. تعجب‌لنیرسن، حدسیز.. یوخودا اولدوغونو سانیرسان، لاکین او گترچک بیر چارخ اوسته ایدی...

باشینی قالدیریب اونون کیم اولدوغونو بیلمه‌یه ماراقلانیرسان. آیاق‌لاری سورعتله چارخین آیاق آلتلارینی دولان‌دیریر. آغ آیاق‌قابی‌لاری، قارا شالواری، قارا مانتوسو.. بیر آن نفس آلمایی اونودورسان. درین بیر حیرته دالیرسان. باخیشلارینی آیاق‌لاریندان اوسته ساری چکی‌رسن. اوره‌یین شیدتله چیرپینیر. قارین نارین دنه‌لری چارخین تکه‌رلری آلتیندان اطراف‌ا سپیلیردی.

اوزونو ياخشى سئیر ائده بيلمیرسن. ماوی بیر شال آلتیندان یالیز شوه
گۆزلی گولوردو سنه. گۆزلینین به کلریندن آی ایشیغی فیشقیریر. سازاق
آزجا شالی اوزوندن کنارا چکندە یاناقلارینی آلالنمیش گۆرورسن. نازیك
دوداقلاری کناریندا گولوش خیمه وورموشدو. چارخدان آشاغی
دوشمه مزلی ین گوجه نیرسن. نئچه آن درین بیر بوشلوقدا سئیر ائدیرسن.

– «چاشما! منی سئومه بیردین می مگر؟!». سؤزو ایله دیلین قیفلالاشیر.
کلمه لر بوغازیندا قورویور. قان تر ایچری سینده سن. سورغوسونا جاواب
آلمایر او.. ساکیت گولوشونه حئیران سان. آلی اوسته تۆکولموش نئچه
قارا ساچینی کنارا چکیب:

– «یاریشاق!؟» – دئیر.

سنین جاوابینی آلمایا دایانمیر. دیلین توتولماسینی بيلمیش ایدی سانکی.
یاواش – یاواش چارخی سندن اوزاقلاشیر.. بیر آن باشین گئری چئویریب
سنه قاشین اوینادیر..

تکەرلر آلتیندا غیث – غیث قارین ازیلمه سینی دویورسان.. یام – یاشیل بیر
چمن لیکده اونا چاتیرسان. گونش سمائین اورتاسیندا آسیلی قالیب. الی
الینده کن ایره لی گئدیرسز سونو اوفوقه جن اوزانان یاشیل لیکدا، بولود
کیمی نازلی. آغ قانادلی ایکی کپه نک کناریزدان کئچیرلر، بیر بیرلرین قووا
– قووا.. ساری رنگلی کؤینه بیندن اونا هدیه وئردیین عطرین مدهوش
ائدیجی قوخوسو قالخیر، کؤوشنی بورویوردو.
– «لیلام!».

گولومسه بیر اوزونه.

– «سونو چوخ غملی دیر مجنونون..» – دئییر – «او داستانی خاطیرلایاندا، مجنونون طالعینه قایغی لانارام».

– «اصیل سئوگی لرین سونو بئله یازیلیب ازلدن..» سوسورسان نئچه لحظه.. «اوماریم کی بیزیم طالعیمیز بئله اولماسین..».

ایره‌لی دن گلن ایللیق یئل ساچلاری آراسیندا دولاشیر. بیر آنا یام – یاشیل تارلادا قاچماق اوچون الیندن چکیر. اوزونه باخیرسان.. گیزی بیر سئوینج اوزونده پؤهره لنمیشدی. پاریلدا ماقد اولان گؤزلرینده بیر صاف دیزی بولورسان..

– «یاخین گله جکده دونیانی سئیر ائده جه‌بیک..».

– «ال – اله، گؤز – گؤزه»؛ دئییرسن.

اوفوقه ساری قاچیردیز یورولما بیلمه‌دن.. تارلانی هر طرفیندن «خان»ین ” آی قشنگ جئیران“ ماهنیسی قولاقلاری تومارلاییردی. داها آراز قیراغیندا سیلاحلی عسکرلر یوخ ایدی. هر ایکی ساحیلده بیر تور بایراق آسیلی ایدی..

پلمه‌لی بیر هاوادا دؤرد دوواری کیتابلارلا تیکیلیمیش بیر محوطه‌نین اورتاسیندا سان.. آغ بیر گؤیرچینی بوغازیندا آسمیش‌دیلار تاواندان.. بیر طرفده باشینین آغارمیش ساچلاری بئلی نین اورتاسینا جان چاتان قوجا بیر کیشی یورولماق بیلمه‌دن بیر چالانی درینله‌دیردی. کناریندا بیر آرابا اوسته نئچه کؤهنه باشماق و کؤینه ک گؤرونوردو. باشماق لارینی بیر جوتو چوخ تانیش گلیردی گؤزونه.. سانکی ائله دونن اونلاری آلمیش ایدین. قوجا سنی سایمادان چالانی درینله‌دیر، یاواش – یاواش گیزله‌نیردی او چالادا.

كىتابلاردان تىكىلمىش دوولاردا بىر كىتاب آرايىرسان آدىن، شكىلىن بىلمەدن..

قارالماقدا اولان سمانىن بدەنىنى ايلدىرىم قىلىنجالاير. گۆى باغيرير. سانكى آجىمىشدى جانى.. دامارلارىندا قان يئرئىنە بوزلو سو دولانىر.. اورادان قاقماق ايستەيىرسن، ھاجان و نئجە گلدىگىنى خايطىرلامىرسان ھىچ.. كىتابلارى آشىرماق اوچون گوج وئىرىسن دوولارا. دوولاردان آشاغى آشان ايلك كىتاب «حيات» ايدى. الينى دىشارى اوزاداندا بولودلارا توخونور.. باشقا كىتابلارى يئرە سالىرسان.. «دوستلار»، «اينام»، «سۆگى سىز سۆدالار..» و...

– «يىتدى»!.

گئرى دۆنورسن.. قاقماغا ايمكان وارىندى. چالانى قورتارمىش كىمى گلردى قوجا.. الى بۆيرونە چالانىن كنارىندا دورموش، آجى بىر گولوش دوداقلارىندا يووا سالمىشدى. – «اونون قبرى حاضيردير..».

سسىندە اۆتكىلىك دويولوردو.. بارماغى ايله چالا يانىنداكى بىر تابوتو گۆستردى.. نەدن او تابوتو گۆرمەمىشدين باياقدان.. تعجبلىرىسن.. – «باش داشىندا نە يازاچاقسان؟» سورور. «سانىرام ”ليلام“ ياخشى دير..».

قوجايا سارى يورويورسن.. اللرىنى اونون بوغازىنا سارى اوزالدىرسان. لاكىن اونا چاتمادان نەدن تابوتون قىراغىندا يئرە دوشورسن. او سنى آلدىرمادان تابوتون قايسىنى آچىر.. اوشويورسن.. ياغموردا آغاچا آسدىغىن ژاكت يادىنا دوشور. بىر آن اۆزونو اۆلموش سانىرسان.. قوجانىن اللرى

اوسته لیلان قېره ساری گئیدیدی.. سیچراییرسان یئریندن. هله اونون
 بدهنیندن اونا هدیه وئردیین عطرین قوخوسونو دویا بیلیرسن.
 - «یوخ!.. اونو گؤممه مهلی سن..»؛ باغیراراق اونو قولوندان توتورسان..
 «یوخ.. لیلان..»؛ باغیریرسان.. قوجا سنه ساری دؤنور.. آجی بیر گولوش
 دوداقلاریندا پؤهره لئیپ. گۆزلریندن اود شاخیر.. بیر زاد توخوندو اوزونه
 سانکی.. یانمیش ات قوخوسو بونونا ایشله ییر. قولونو اؤتورمه میشدین
 هله.. آلیشمیش اللریندن بدهنینه دولوردو اود.. باشین اوسته روحون
 دورموش، یاواش باشینی بولایاراق بو چکیش - برکیشی تاماشا ائدیردی.
 لیلان چالایا دوشور، بیر گوپیپولتو سس ایله. قوجا بئله ساری گئدیر. اونو
 دایاندیرماغا گوجون قالما ییب.. بدهنین تیکه - تیکه یانیب تۆکولوردو. وار
 گوجونو ییغیب قوجانین اوستونه شیغاییرسان.. الینده کی بئله گۆیه
 قالدیریر. سانکی بیر ایلانی وورماق ایسته ییردی.. روحون باغیریر.. قافانا
 مؤحکم بیر زاد ده ییر. گۆزلریندن اود شاخیر..
 آنانین سسینی ائشیدیرسن او آن:
 - «اؤتور قولومو گؤروم.. لیلان کیمدیر.. ساعات سککیز دیر.. بو گون ایشه
 گئتمه یه جکسن؟!».

۸۳ / ۶ / ۲۷

اييلمەين باشلار

- « گنج ايچرى!! »..

دەمىر قاپى يا طرف دۇندو.. قىسا دەمىر قاپى نىن اورتا حيصە سىندە اولان بالاجا درىچە دن ايچرى باخدى.. قارائلىق بارماقلىقلار آراسىندان او كيچىك محوطە يە سوزوردو.. او محوطە نى ايشىقلانديران الكترىك لامپانىن ايشىغى نەنسە او باجادان او طرفە گىتمە يە جورعت تاپمىردى.. ساغ الى ايله قاپنى ياولاشجا ايتەلەدى.. قارائلىق قاينايردى اۋنۇندە..

- « گنج ايچرى!! ».. يوز باشى نىن گوبود سسى بير داها قالخدى.. گىرى دۇنوب يوز باشى و اونون كنارىندا دوران اون باشى و قىسا بويلو، قارا بنيزلى عسكەرە باخدى..

- « بو ايتى باخىشلارين بو قارائلىقدا پارلاماسى اولماياجاق.... گير ايچرى.. » دئىەرەك گولومسەدى يوز باشى..

بدەنين آزجا كنارا ايهرەك قارائلىغا آددىم آتدى..

- «.. سن بو قايدان كئچمە يە باشىنى ايمە سەندە آنجاق باشىنى آشاغى ايمە يە چوخلو يول وار... »

گنج و يئنى يىتمە ايدى. قيرمىزى لكەلر دوشموش آغ كۆينە يى نىن ايكي دويمەسى سۇكولوب دوشموشدو.. آغ سىنەسى ايلەك باخىشدا گۆزە چارپىردى. حياتىندا ايلەك دفعە ايدى امنيت مامورلارى ايله اوز - اوزە گليردى.. ايچىندە مېھم و گىزلىن بير قورخو اولسادا ندنسە هئىچ وئجىنە آلمايردى.. اورە يىندە عضمتلى بير غرور حىسى ياشاتمىشدى بو گون.. بو

اوزدن اون باشى نين بو سون سۆزلرينى ساده جه بير تبسم له جاوابلاييب،
يالىن آياقلارلا ايچرى گيردى..

يادين اگلندن شهرين بو اصلى خياوانى بئله ازدحاملى، بئله امنيتى بير
آتموسفئر ده گۆرمه ميشدى.. اود سۆندورهن ماشين لارى ايلك دفعه
خياواندا دايانميش گۆروردو.. پليس مامورلارى توپلانانلاردان داها چوخ
نظره گليردى.. سيرايا دوزولموش و تپه دن ديرناغا جان ياراقلانميش
پوليس مامورلارى ندهنسه بير زادى بكله ين كيمى اطرافلارينا
باخيرديلار.. پيدا يوللارى اولدوقجا ازدحاملى و قالاباليق گۆرونوردو..
باخيشلاردا حيرت، ناديتج ليك و عصيان دالغالانيردى.

- «.. آنجاق اينقلابدا بو شهرده بئله بير وضعت گۆرمه ديم من هئج!!!
بيليرم بو دا بير اينقلاب اولاجاق يا گلجك اينقلايين ايلك قيغيلجيمى
دير...».

- « آتا ! هامى ساكيت گۆرونور.. ساده جه بير اعتراض توپلانتى سيدير...»..
- «يوخ!! يوخ!! هئج يانيلما.. بير ميللتين وارليغي و ناموسو لكه لنه نده
سانميرام ساده بير اعتراض كيمى ميللت داورانسين.. باخيشلارا باخ!! هامى
بير زادى گودهر كيمى دير.. بو پارتلامايا حاضير بير وولقان دير.. ايلردير
ايچريده جوشوب اود و آلونو بيريكدير.. پارتلاييرسا كيمسه قاباغين
آلماغا قادير اولماياجاق.. بو قضيه ده ميللتين كيمليينه توھين اولونوب...»
اونلارين سۆزلرينى اختيارسيز دينله ميشدى. نچه آن ازدحام ايچينده
داياندى.. سونرا خياوانين آشاغي طرفينه «مقبره» اؤنونده كى گونده ليك
ساتان پوتكايا طرف آدديم لادى..

جوپلانمیش بدهنی اولدوقجا آغریردی.. قوللاریندا هئچ بیر حیس گوجو دویموردو.. پارتلامیش سول گؤزوندن آخان قان آغزینین قانی ایله قاریشیب کۆینه یینی تیلیت قان ائتمیشدی.. داخمانین قارانیغیندا نه دورومدا اولدوغونو دوشونه بیلمیردی.. سادهجه بدهنی نین نئچه یئردن یارالانماسینی دوشونوردو.. بحال و سوسقون داخمانین بللی اولمایان بیر طرفینده بوکولو قالمیشدی.. بدهنی یاواش - یاواش اوشومهیه باشلامیشدی...

نئچه آن اؤنجه ایکی یاندان بونا یوگورهن لرین پیچیلتی سسلرینی آزاجیق ائشیدیردی...

- «... دوروم آغیرلاشیر... رئیسی یوخاریلاریلا دانیشماقدا گؤردوم.. دئییردی: توتوب، اولدورمکله ده قورخورام اورتالیغین بو پوزغونلوغو دوزهلمه سین..»

- «باشقا شهرلردن گلن گزارش لره گؤره وضعیت بوندان دا داها دیدرگین دیر.. بعضی شهرلرده جاوانلار سینه لرین آچیب پولیس مامورلارینا "وورون سینه میزدن!" دئییرلر.. نئچه نفری ده سینه لریندن ووروبلار.. بیر نئچه آرواد اوشاق دا اولوب..»

- «ایلمیزدن بو گلیر آنجاق.. تهراندان گلن دستورلار بو حرکت لرین تنزلیکله قورتولماسین ایسته ییر.. آذربایجان شهرلرینه اؤزه ل مامورلار گؤنده ریلیب.. مرکز اؤزو بو حرکتلری کنترل ائتمه ک ایسته ییر.. بوتون امنیت اورقانلاری آغیر باسقی آلتیندا دیرلار.. سانیرام قویمایا لار بو اعتراض لار چوخ داوام ائتسین.. مملکتین انسجامی پوزولماقدادیر..... بیر

ده... بونلار!! بونلار بورادان جانلی چیخمامالیدیرلار.. ان آزی بو تتزلیکده بونلاری بوراخماق اولدوقجا خطرلی دیر... بو تاکید ائدیلمیش دستوردور اوستن..».

سسلر اوزاقلاشیردی.. دوشونوردو اونلار گئدیرلر.. آنجاق تکجه گۆره بیلن گۆزو گئت - گئده آغیرلاشیردی.. بدهنی نین تامام حیصه سی آغیرلاشمیشدی. آلتی نین اورتاسیندا بیریکیردی تامام آغریسی.. باشیندا چیلغین سسلر، قیشقیرتیلار، قاوالامالار، وورمالار و آچیلان قورشونلارین سسلری سینما فیلمی کیمی تکرار - تکرار فیرلانیردی...

آلار ایچینه «ایران» کلمه سینی آیدینجا اوخویا بیلدی.. گونده لیکلردن آلیشان اودون اطرافی اولدوقجا ازدحاملی و قالابالیق ایدی.. نئچه نفر یئره توکولموش یاری یانلق کاغذلاری آیاقلاییر و توپورودولر.. هر طرفدن «باشاسین» آلقیشلاری گۆیه اوجالیردی..

خیوانی جاماعات تامام دولدورموشدو.. پولیس مامورلاری چوخ ازدحاملی یئرلردن آزاجیق فاصله ایله دورموشدولار.. نئچه پولیس ماموری شخصی گئییمده جاماعاتدان فیلم چکیردیلر..

- «منیم دلیلم اوّلن دئیل؛ فارس دیلینه دؤنن دئیل»

- «باشاسین آذربایجان.. محو اولسون استبداد..»

- «اؤلوم اولسون شووونیزمه..»

شعارلاری هر طرفدن اوجالمیشدی.. بیر آن اؤزونو او ازدحام لارین آراسیندا گۆردو.. یومورقلاری دویونله نمیشدی.. سینه گرمیشدی.. «باشاسین آذربایجان» باغیریدی....

- «چوخدان دیر داها اینله مه سی کسلیب.. اولمایا بو دا ابدی لیک دینجه لیب!!!».. اوجا بویلو اون باشی گولومسه دی..

- «.. سانمیرام!..» - ماسا آرخاسیندا اوتوران قیسا بویلو عسکر دئدی - «بونو او قدهر دؤیمه دیلر کی!! ساده جه نئجه دفعه جوپلادیلار...»

نئچه لحظه سوسور:

- «هله.. دوشونورم بونلار نه دن اؤزلرینی بو قدهر هئچ بیر زاد اوسته اودا - کؤزه وورورلار.. کیملیی ده بللی دئییل بونون.. ساده جه گنج بیر اوغلان.. مین لرجه خیواندا گۆردویوموزلر کیمی.. من دن بیر ایکی یاش کیچیک..»

نئچه لحظه سوکوت حاکیم اولور..

- «اونا بیر باش چک.. امنیت ایداره سیندن گلیب آپاراجاقلار.. گزارش ده یازیلدیغی اساسدا ان اودا - کؤزه وورانلاردان بیر یی بو..»

ماسا آرخاسیندان آیاغا قالخیب دمیر قاپی یا طرف یئریدی... دربچه دن ایچری باخدی..

- «چیراغی یاندير..!!!» اون باشی دئدی.

دمیر قاپی دابانی اوسته دولانیب آچیلدی..

- «دوشونورم باش گۆزوندن توتوب بونون او چوپلار.. تیلیت قان ایچینه دیر..»

- «بوش وئر بونلاری!!!.. هوشده می؟»

جاواب گۆزله بیر اون باشی..

- «اون باشی بورا گلین.. بورا گلین..» عسکر اوجادان باغیردی.

- «باخين!!..باخين.. سانيرام اوڭلوموش..»
قان لا تورپاغا قاريشميش بدهنى بوۋىرو اوسته داخمانين تكىنه
سرىلمىشىدى.. قان باسماميش آچىق گۆزو قاپى يا طرف تىكىلى
قالمىشىدى..
- «هله ده باخىشى ايتى و پارلاق دىر..» اون باشى دوداق آلتى
مىزىلدادى..
- «باخين.. باخين!!». - دئيه - الى ايله اونون قانلى بارماقلارين و سونرا
اوڭونده كى دووارى گۆستردى..
«بونلار نه دىر دىواردا يازىب..؟!»..
نئچه لحظه داخمانين مرمر دووارى اوسته قىرمىزى بويا ايله قاريشميش
ايرى - اوپرو يازيا گۆز تىكدىلر.. نئچه لحظه ساكيت و حركت سىز دونوق
قالدىرلار.. ترپنمه يه گوجلرى توكنمىشىدى سانكى.. نهايت عسكر باشين
يازيا طرف اوزاتدى.. سىنيق سالخاق اوخودو:
«مىلت يولو دور، حق يولو دور توتدو غوموز يول...»

ناخیشلی مندیل

گۆۋوزون سون آیی ایدی. آذر آیینین شاختا و دونداریحی یئلی کوشولداپاراق اونون اوزون پالتارینین اتکلریله اویناییردی. هوانین یاخیحی و دونداریحی سازاغی اونون قالین و بوزمه‌لی آرخالینغیندان بئله اونو اوشودوردو. لاکین او، سویوق و سازاغی آلدیرمادان ایزلری زورلا سئچیلەبیلن جیغیردا، آستا – آستا ایره‌لی گئدیردی. گاهدان یئرده سورونن آیاقلاری جیغیرین ایری داشلارینا توخونور، اونلاری اطرافا آتیردی. او قاباغایئین گئتمه‌یه جان آتیرسادا، یاشلی اولدوغو و قیچلارینین چکمه-سی اونا بو ایمکانی وئرمیردی.

یولون اورتاسیندا بیردن دایاندی.. باشین بیر آز قالدیراراق، اوزاقلارا دقتله باخماق اوچون ساغ الی ایله قالین چرچیوه‌لی گۆزلویونو یئکه و یاستی بورنو اوسته تریپتدی. سونرا اتک‌سیز چنه‌سی اوسته بیتن نئچه آغ توکو قاشیپاراق:

– گلمه‌دییم بو نئچه مدته یوللار اوزانیب سانکی.. - دئییه دوشوندو. نئچه آن دایانیدیغی یئرده ساکیتجه گۆزله‌یب اطرافا باخدی.. نهایت روزگار ایله آلتینا قویموش قیریشلاری اوووب یئنی‌دن یولا دوشدو... باشلاریندا قوزغونلار یووا سالمیش قلمه آغاجلاری، ایلك گۆزونه گۆرونن آغاجلار اولدو. ایره‌لی گئندیکجه قلمه‌لرین قورو بوداقلاری و نازیک – یوغون گۆده‌لری و نهایتده نئچه یئردن یارالی چومور و سوواقلی دیوارلاری گۆزونه ده‌یدی.

چوخ چکمه دی کی اؤزونو دیوارلارین آراسیندا بیر تای لاری اوغورلانمیش قاپی نین اؤنوندە گۆردو. قاپی نین آستاناسیندا دایاندی، نّچه لحظه اطرافینا باخدی. بیر گئیش محوطه قاباغیندا آغیز آچمیشدی. محوطه نین ساغ طرفینده گئیش بیر یئرده خئیلک اوت – علف ایله قامیش بیتمیشدی. اوندان بیر آز آرالی چیی کرییجدن تیکیلیمیش بیر بینادان، اوچوب – تۆکولموش دیوارلار و آشاغی گلمیش تاواندان باشقا بیر زاد قالمامیشدی. تاوانین یوغون و دویونلو دیرکلری، یئره ساللانمیش و پردی لريله دامین کولشی محوطه نین اورتاسینا جان سپه لنمیشدی، سانکی یاخین مسافه دن بیر ی توپ گولله سیله بینایا وورموشدو.

– آی قسسال خانا !! سنده چوخلارین یویوب یولا سالیلار.. آما ایندی اؤزون...

سؤزون قورتارمامیش بوراخدی...

گیره جک یئرین اوز به اوزونده، محوطه نین دیوارلاری ییغیشیب داریسقال اولان یئردن اویاندا گۆرونن قییر داشلارینا باخدی. تۆوشه دی. سونرا سورعتله او طرفه دوغرو گئتدی.

قارشیسینا چیخان ایلك قبرین یانینا چاتدیقا، یئنّه دایاندی. نّچه لحظه دوداق آلتی بیر زادلار اوخودو...

« آلاّه هامیزا رحمت ائله سین »، دئییب، قییرلر آراسیندان اؤزونه یول تاپدی.

قییر داشلارینین چوخو چاتلامیش، بعضی لری ایسه ییبه لری کیمی تورپاغا دۆنموشدو.

بیر چوخ قبرلرین ده، باش یازیلاری سیلینمیش، بدنلری اولموشدور.

ننچه قېير آراسىندان كڭچىب، نھايت توز — تورپاق اوستونو اۋرتموش بىر قېرىن اۋنوندە دايداندى. بىر قوروموش سۇيود آغاچى دا، او قېرىن اوستونە باشىن ايمىشىدى. سانكى او قېرىن يىيەسى نىن قاباغىندا و اونون گۇردويو ايشلىرى قارشىسىندا اۋزون حقير سانىب، اونا حۇرمت اندىردى.

قېرىن باش حىصەسىندە بىر دەمىر چرچىوہ ايجىندە گونشىن شوعالارى آلتىندا چوخ قالدېقدان سارالېب، رنگ روفو گىتمىش بىر عكيز گۇرونوردو. او ننچه لحظە عكيزە زىللەندى . عكيز بىر گىنج، حدودىلە ۲۰ ياشىندا اولان اوغلانا عائىد ايدى.

« گۇرورسن! اۋز سۇزوم اوستە وارانم.. دىمىشىدىم سن شھيد اولان گونون ايل دۇنوملرىندە من هاردا اولورسام دا گلەجەيم.. دوزدور قوجالمىشام.. ال - آياقدان دوشموشم.. آما گلدېم.. عۇمور قاليرسا گلن ايل بو زامانا جان اجل ماجال وئرسە يئنە دە گلجەيم!..»

يئرە چۆمبەلدى. سانكى بىر قارشىسىندا دابانمىش كىمى اونلا دانېشماغا باشلادى :

بىر آى ايدى شھردە ايدېم... حتمن يادينداير باشىما نە گليدير.. - سوسودو ننچە آن.. زورلا قىافەسى سىچىلە بيلن او آغ — قارا عكيزە باخدى..

كاش او گون من دە اۋلەيدىم.. آما.. روزگار منى نەدن دىرى ساخلادى؟! بو گونلرى گۇروب آرتىق زجر چكەيمىدن ذوق آلدېغىندان مى؟. نە بىلېم.. فلەيىن قويروغو اوزوندور.. چوخ دولانېب دولانديرار..

پالتوسونون جىبلىرىن آرادى. آى — اولدوز نقشى اوستونە تىكىلمىش بىر مندېلى چىخاردىب، داشىن توزلارنى سىلمەيە باشلادى. توز تورپاق

سیلیندیکجه قیبر داشین قازیلیمیش یازیلاری آیدین اوخونمایا باشلاندى:
 «وطن اوغروندا شهید، ترخان ایلات. گونش ایلی ۱۳۳۵.»
 داشین اوستونده سادهجه بو نئچه کلمه یازیلیمیشدی..
 «چوخ ایستیردیم یئنه سنی گۆرهم.. قورخوردوم خستهخانادا اؤلوب، سنی
 سون دفعه گۆرهنمهم..»
 بیردن آغلاماغا باشلادی.. دیزه چۆکدو. آلرین قیبر داشینین اوستونه
 قویدو. باشین آییب آلنین داشین اوستونه دایادی..
 هئق.. هئق.. آغلاماق سسی قبریستاندا جینگیلیدیردی..
 سرین و شیدتلی اسن یئل اونون اطرافینداکی یازدا بیتن اوت – علفلرین
 نارین یارپاقلارین قوپاریب، اؤزو ایله آپاریردی. سؤیود آغاجی، قورو
 شوولارین اوینادیردی..

کندنن ائشیکده آغیر قارین ایچینده، اؤزون تک گۆردو. سورمهیی خوتا
 بورونموشدو. باشیندا بیر قارا کئچی توکوندن توخونموش بۆرکو وار ایدی.
 او سورعتله اوجالیغی دیزه قدەر چاتان قارین ایچینده ایرهلی گئدیردی.
 نئچه لحظه ایدی کی اصلی جادادان دؤنموش، «قارا آرخ» چایینین
 کناریندان ایرهلی گئتمهیه باشلامیشدی. چایین اوردا اولدوغون بیلیر، أمما
 آخدیغینی گۆرموردو. سورعتله آددیم آتماغا چالیشیرسا دا، اوستونو قار
 توتموش چایین ایچینه دوشمک قورخوسو اونو احتیاطلا داورانماغا مجبور
 ائدیردی. بیر کره ایلان وورموشلار کیمی گئری سیچراییب، خئلیک
 اوزون بوروق یول گئندنن سونرا یولونا داوام وئردی.

گون اورتا چاغی ایدی. آما گوندن خبر یوخ ایدی. قالین بولودلار گۆی اوزونو سارمیشدیلار. نئچه لحظه ایدی کی باتیدان اسن سرین و دونداریجی یئلین هیزی آتیرمیشدی.. هر سمتة باخیردیسا، قار آلمیشدی. بئله نظره گلیردی کی یئره قالین و آغ بیر اؤرتوک سربیلر. اوزاقدا قارتال داغلاری سیس ایچینده گیزلمیشدیلر.. داغین یاماجلاریندا اوچوشان قوزغونلارین سسلری هردن چؤلون سوکوتونو پوزوردو. هاوانین نه قدر و نئچه درجه شاختا اولدوغونو بيلمیردی لاکین بدننن سوموکلرینه دک اوشومه سیندن دویدو هاوا چوخ سویوقدو. او ایندییه دک بئله بیر سویوق و شاختانی سئزمه میشدی. آغیزبندان ائشیگه گلن ایستی تئوشه یی، ایکی هفته لیک ساققالی اوسته قیروو کیمی دونوب، آریق چنه سیننه یاپیشیردی. اونون قارا و گئن شالواری اوسته، ساغ طرفده بیر «ناقان» گؤرونوردو. خئیلک زامان ایدی کی «قارتال» داغلارینا ساری آددیم آتیردی. عسکر پوتونلاری آلتیندا آزیلن قارالار گروپ – گروپ سس وئیردی. بیردن دؤنوب گئرییه باخدی. سونرا گؤزلرین اطرافینا دولاندریدی. ایزله نیب ایزلنمه دیگینی آنلاماق ایسته بیردی سانکی.. دوردوغو یئردن بیر آیری – بوروق آیاق ایزلری آردیندان تکجه نئچه یئردن توستوسو بوروم – بوروم گۆیه قالخان کنده دک اوزانمیشدی. کیمسه دالینجا گلن یوخ ایدی. او بونو آنارکن، یئنی دن قاباغا گئتمه یه باشلادی. هردن باشین قاوزاییب، چن آلتیندا تکجه شبحی گؤرونن قارتال داغلارینا باخیردی. نئچه لحظه فیکره دالیدی. بیردن الی نین الجه یینی چیخاردیب خوتونون جیبینه آتدی. آذر آیی نین سرین یئلی شدتله الینه

چالدى. بىر گىزىلتى اليندن بئىننە سىزلادى. نىچە قورو كىشمىش دىنەسى
كئى بارماقلارى آراسىندان آغزىنا آتلىدى. سونرا آجەيىن تاخىب
آغزىندا كىلارى چئىنە يەرك، آلىن ھوولادى. نىھايەت بونونا دولاشمىش
شالىنى آغزىنادا ك يوخارى چكدى.

قىفەسى اونو ۲۵ - ۳۰ ياشلى گۆستىرىدى. ھاوانىن سويوغوندىن
بورنونون اوجو قىزارمىشىدى. نىچە لحظە ايدى كى قار يئە دە ياغماغا
باشلامىشىدى. نارىن قار سورعتلە باش و چىيىنلرىن آغارتدى. قارىن
ھانسى طرفىن اوزونە چارپىدىغىنى آيدىنجا قاورا يانمىردى. سانكى يىل
دۆرد طرفىن اسىر، قارى شىدتلە اونون اوستونە چالىردى. آغزىنىن قىرووو
گئتدىكجە چوخالير سىنە سىنە طرف ساللا نىردى. او ائلە او حالدا
دوشونوردو :

« گرگ قورد زاغاسىندان كىچم.. يوخسا بوردا كولك مىنى
قويلا يا جاقدير!.. » بورادا قار و بورانا باتىب قورتولمايانلارنىن حكاىەلرىنى
سىخ دويموشدور كىندىن آھىل لارىندان..

- گرگ اۆزومو « آغ داش » كىندىنە چاتدىرام.. يوخسا مىندن قاباق
ژاندارمالار چاتار « ترخان »-ى اۆلدورەرلر.. گرگ اونا دئەم كى
ژاندارمالار گلرلر!! گرگ دئەم كى زامان دۆندو.. ائويمىز يىخىلدى..
گرگ دئەم اۆزونو قوروسون.. دانىشا - دانىش ايرەلى گئىردى.

گاھدان دا حىرسلە ناقانىن دىستەسىن سىخىردى. قارتال داغىنىن يانىنا
چاتاندا، نىچە لحظە دا ياندى. داغ ووقارلا گۆيە باش قالدىرمىش، قار بوران
ايچىندە دئو ھىيىتىنى گىزلىتمىشىدى..

قار شیدتله اوزونه چارپیردی. قایا شکیللی هوندور داغین اته یینده اویان — بویانا گئدیر بیر کئچید آراییردی.. نئچه دقیقه او گۆز — گۆزو سئچه بیلمه دیگی بوراندا سرگردان اویان — بویانا وورنوخدو.. اومیدنین سون آنلاریندا قیفیلانمیش دوداقلاری ترپندی. اوشاقلیق چاغلاریندا دفعه لرجه بو اطرافا گلیب دولاشمیشدی.. بیر کئچید اورادا اولدوغونو بیلیردی..

بیر انلی و یئکه ماغارانین اؤنونده دایانمیشدی. ماغارادان قارانلیق ائشیگه سوزوردو!.. نئچه لحظه قارانلیغا زیللندی. بدنن قارلارین سیلکه دی. یئل سهله یین قارلار باشی نین اوستوندن آشیردی. دؤنوب گئرییه باخدی. گلدیگی یوللاری ایندی تامام قاردا محو اولموشدو. بیر ده آیین کمرینه طرف آپاردی. ناقان اسلحه سین چیخارتدی. لوله سین قارانلیق ماغارایا طرف توتدو.

گولله آچیلماقلا بیر دهشتلی سس ماغارادا جینگیلده دی. نئچه لحظه - یه دک گولله نین سسی قولاقلاریندا زینگیلدیردی.

احتیاطلا سول الین دیوارا سورته رک ایره لی گئتمه یه باشلادی. ساغ الینده کی ناقانی قاباغا توتموشدو. بو یولو بیلجی کیمی ایمکانی اولدوقجا یئیین ایره لی گئدیردی. گۆزلی بیر زاد سئچمه ییردی. آنجاق ائشیتمه دوغوسو ان یوکسک سویه ده آییق ایدی.. قولاقلاری هر بیر سسه قارشی ایتی لنمیشدی. آددیملاریندان سئوای باشقا بیر سس ائشیتمیردی.

اوزونه سرین بیر سازاق قارشیدان ده ینده :

— دئیسه سن یئتیردیم — اؤزونه اومید وئردی.

ایره‌لی گتدی‌کجه ماغارانین ایچینه اسن سرین یئل شیدتله‌نیردی. ایشیغی گۆره‌نده، قاجماغا باشلادی.. هله ماغارانین باشیندان کامیلجه ائشپگه چیخمامیشدی کی بیردن دایاندی. ساغ طرفینده بیر قارا حیوان بیر داش اوسته دوروب، بلیرسیز بیر یئره باخیردی.

ناقانین لوله‌سین حیوانا طرف توتدو...

گولله آچیلماقلا قورد یئریندن سیچراییب، بیر بوغولتولو سسله داش اوستوندن قارلارین ایچینه دوشدو. او، قوردو سایمادان یولا دوشدو. هله اسلحه الینده ایدی. قار و بوران بیر آز آزالمیشدی.. دیقته ایره‌لی باخدی.. نئچه یئردن اوجالان توستولری گۆردوکه، بیر گیزلی سئوینج اوره‌یینی چولقادی. «یئتیردیم» دئییه قاجماغا باشلادی. هله نئچه آددیم آتمامیشدی کی، قیچی زویولده‌ییب سورعتله آشاغی یا طرف — بیر دره‌جیگه زویولده‌دی. بیر نئچه لحظه قارا باتمیش حالدا حرکتسیز قالدی. گوز قاپاقلارینا قار دولونجا یئریندن قالخماغا چالیشدی. اؤزونو اورادان چیخارتماغا چابالادی. بده‌نی آغری واریدی لاکین آلدیرمادان آیاغا دورماغا گوجندی ائله او حالدا قیچیندن بئیینه فیزلانان بیر یاخیجی آغری قیچنین نرمال اولمادیغینی اونا آنلاتدی. دیگر آیاغینا آغیرلیغینی سالاراق آیاق اوسته دوردو. بیر طرفه لنگر سالمیشدی بدنی.. تۆوشه‌یه‌رک اؤزونو اورادان قورتارماغا تریپدی. یول گئندده بیر قیچینی چکیردی، سانکی بتردن بورخولموشدو.. ییخیلدیغی یئره دؤنوب بیر آن باخدی. سانکی نه قدهر اوجالیقدان دوشدویونو آنلاماق ایسته‌ییردی.. بوینوندان آچیلیمیش شالی قالار ایچره باتمیشدی.

کندین پالچیق و چومورلو ائولری گۆزلری اؤنونده اویناییردی.

- داها يټټيرديم... ايندى ترخانا دټيهرم اؤزونو قوروسون... ژاندارمالار گليرلر...

کندن هئچ بير سس قالخميردى. هر يانى سوکوت بوروموشدو. سانكى اؤلوم توزو سيميشديلر هاوايا.. نټچه لحظه ايدى کى داها کولک ده اسميردى.

بيردن کندين اورتاسيندان نټچه قورشون سسى قالخدى. نټچه ايت هورمه سى آرديجا.. يئرینده داياندى...

الين کمرينه طرف آپاردى. ناقان يوخ ايدى. اونو ييخيلاندا قالار ايچره سالميشدى.. بير داها نټچه گولله سسى ده قالخدى. سرين بير تر آلينا قوندو. اورهى بتردن چيرپينيردى. بير دهشتلى قادانين اوز وئرمه سين آنلاميشدى. بيردن اوجادان - سسى داغلاردا جينگيلده ين توپ کيمى - باغيردى :

- ترخان !! ترخان !!

باشين قاوژادى.. هله ترخانين قببرى اوستونده ايدى. سويوق ياپيشميشدى آلينا.. نټچه لحظه چاشميش اطرافينا باخدى. سانكى هارادا اولدوغونو خاطرللاميردى.. باشين تريتدى. « هئق... هئق... » - آغلاماغا باشلادى.

- ترخان !! ترخان...

اورهى بتردن سيخيليردى... داغلارين آغيرليغيني اوموزلاريندا دويوردو.. باشين آشاغى سالىدى. تکرار آلنين قببر داشى اوستونه قويدو :

اگر.. اگر من تَنَزِ یَتیرسه ایدیم.. حتمن سن ده دیری ایدین.. - گۆز
یاشلاریندا بوغولاراق دانیشیردی اۆزویله. قبیر داشی ایسلانمیشدی گۆز
یاشلاریندان..

نئچه لحظه ایدی کی قار یاواش - یاواش یاغیردی... بیر آن آسن یئل
الینده کی دستمالی گۆتوروب اۆز و ایله قلمه آغاجلارینا ساری آپاردی.
دستمال بیر بوتغا ایلشیب اوردا قالدی. هله ده قوروموش اوت علفلری
یئر سوروکله بیردی اویان - بویانا..

بیر حالدا کی قار، قوجا کیشی نین اوستونو اؤرتوردو، قلمه آغاجی نین
باشیندا، آی - اولدوز اورتاسیندا اولان مندیله، بیر بایراق کیمی یئلین
یاردیمی ایله قار و ساختانی سایمادان اویناییردی...

اىل وئرنەن آد باتماز

وارتان نىچە لىظە اونا طرف شىغايانين اندىردىگى اغىر ضربه لر آلتىندا
هئىچ بىر حرىكەت اۆزوندن گۆسترمەدن دايانىپ، گاهدان تىكجە اونون
ووردوغو ضربه لر قارشىسىندا اياقلارين يئره باسىردى...

حىيەتدە اونلار يىن دۆۋرەسىن سايى اوتوزدان آرتىق اولان دوستاقلار
توتۇمشدۇلار. اونلار وارتان يىن قانى سويۇقلۇغۇندىن، ھابىئەلە اونا طرف
يويۇرەنىن اۆنۈندە هئىچ بىر قارشىلىق گۆسترمەدن دايانماستىن تىكجە -
لىنىشىدىلر. ھامى اورا يىن تۇپلانانلار دىقتەلە اونلار يىن چىكىش - بىر كىشىلەرنى
تاماشا اندىردىلر. وارتان اوجا بويۇلۇ، ائىلى كۆرەكلى قىرخ سانتىمەتەردىن
يويۇن قولىنىن غىسلەلەرى اولان بىر كىشى ايدى. اوزونون توكلىرى تام
تىركەن وورمۇش اولدۇغۇ و كىرىنە باغلادىغى قالىن - قىيىم بىر قايىش
اونا آرتىق بىر اۆتكەملىك وئرمىشىدى.

رەنگى اصلى دە آغ، امما تىر و چىركەن قارايى چالان قولىنى كۆيىنە يىنىن
آچىق ياخاسىندىن، بىر - بىرىنە قىيىرىلىمىش قارا و اوزون توكلىرى كۆيىنە -
يىنىن دىشارى پىرتىلەمىشىدى. بىر دىستە ھۆرۈلمۇش باش توكلىرى ايسە
دالدا بىر نازىك كىشە ايلە باغلامىشىدى. آچىق آلىنى اوستە دە بىر كۆھنە
امما دىشتىلى يارا گۆرۈنۈردۇ... اونا شىغايان «پارس» بىر دۆنە دە وارتان يىن
چۆرەسىنە دولاندى. بو كىرە آرخابان اونو توتدۇ، امما زور گىلدەكە
بارماقلارى وارتان يىن پىيلىنىمىش بىنىدىن زويۇلدەيىپ آشاغىيا طرف
سوزدۇ...

بیردن وارتان بیر گۆز قیرپیمیندا، ساغ الین «پارس» - ین آریق، قیسا بویلو، قاییش - بالدير بدنینه دولاییب، نئچه گز چئوره سینه دولانديراندا سونرا، الین اونون بدنیندن بوشلادی. «او» منیم بیر آددیمیمدا اوزو اوسته یئرە سریلدی. بیر نازیک قان داملاسی آغزیندان باشلایاراق، تورپاغا بورونموش انگینه طرف سوزمه یه باشلادی.

او اللری نین آیاسینی حییه طین تورپاغینا باسیب یئردن قالخماق ایسته سه ده، یورغونلوق و گوجسوزلوق دن یئنی دن یئرە سریلدی. دوستاقلاردان اوجا آلتیش سسی قالخدی. وارتانین اوستونده مرجلشن لر نئچه نفر اوره - کدن سئوینیردیلر...

وارتان مغرور جاسینا باشین گۆیه توتدو. «پارس» یاز قودوغو کیمی قیافه - سین ساللامیشدی. «پارس» اوسته نئچه نفر مرجلشن لر بیر - بیریلە میریلدا شیردی لار :

اولدن آیدین ایدی اودوزوب! بیزیم آغلیمیزا نه گلمیشدی..

چوخ ایت کیمی هافیلدادی... دئدی بیخارام !!

بو نسل جماعتین تکجه سؤزلری اولور... بوراخین بو سؤزلری...

وارتان بیردن :

داها گولشچی یوخدورمو؟ - دئدی.

سسینده بیر گیزلی یانیما دیولوردو...

منیم یانیمدا، دوستاقلار آراسیندا دوران «حیدر» نئچه لحظه ایدی کی دوداق آلتی میریلدا ییردی.

نئچه دفعه ایسته دیم اونلا دانیشام آما بیر گیزلی قورخو منی چکیندیریدی... آخیردا اؤزومو ساخلایانماییب اونا طرف دؤنەرک :

«پهلوان حيدر» سن ۱۰ - ۱۵ ايل پهلوانلىق ائديسن.. جماعت سنى بير ائل پهلوانى كىمى تانير... سنه حورمت ائدير... بورايا نه اوچون دوشدويوندىن ايشيم يوخ !.. آما ايسته ييرديم گورهم بونلا گولشه گيره بيلرسنى؟ - دئيه سؤال وئرديم.

پهلوان حيدر هئىكل و قيافه اوزره ايكى من هئىكل ده اولاردى. قالين و «خطايى» شكلىنده اولان توتاش بوغلارى آغزى نين كنارىندان اوزانميشدى.

پهلوان حيدر نين گؤزلىرى ايچره بير پارلايىش دويدوم. دىلى له آلت دوداغين ياشلايىب دئدى:

من جماعت آراسيندا پهلوان ايديم، آما ايندى من جماعتىمدن آيريام.. هله مرج لشمه يه ده بير زاديم يوخدور..

نئچه لحظه سوسدو. آما :

«بو ائرمى ميمونونت باخ! منيم اونا گوجوم چاتارمى؟» سوروشاندا من دئديم :

من ايستيرم اونون بئلىنى يئره ووراسان. مرجى اودوزسان من اؤده يه جه ييم. گؤزلىرىن گؤزلىر يمه زيلله دى. آلاولو باخشيندان قاقماق اوچون باشىمى آشاغى سالدیم.

وئرتان! سنله گولشمك ايستيرم - «پهلوان حيدر» وئرتانى اوجادان هارايلا دى.

بدنين سيلمكده اولان وئرتان نئچه لحظه ترپنمه دن سوسقون يئرينده دايداندى. بيردن الينده كى قارا دستمالى يئره ووردو.

دوستاقلار يئنى دن وارتانين دؤوره سين توتانلار طرفيندن چكىلدى و دوستاغين حيه طينده اولان قارووللار يئنى دن تاماشا و مرجلشمك اوچون توپلاندىلار. پهلوان حيدر قومرال رنگده اولان دويمه لى كؤينه يىنى اينيندن چىخارتدى. عضله لى بدنين، ايندى تىكجه قارا قولسوز كؤينه يى سيخىردى. پهلوان حيدر ين ساغ قولوندا بير آى – اولدوز ناخيشى دؤيولموشدو. او نئچه دفعه قوللارين يىغيب آچدى. نئچه دفعه ايسه آشاغى – يوخارى آتيلدى.

يئنه مرجلشمك باشلاندى. بو دؤنه مرجلشنلر احتياطلا داورانيردىلار. پهلوان حيدر آدى – سانلى و كؤهنه پهلوانلاردان ايدى. بعضى لرى پهلوان حيدر ين اوستونده مرجلشديلر. آما مرجلر ين چوخو يئنه وارتانين اوستونده ايدى.

پهلوان حيدر وارتانين قاباغينا گتتمه دن دؤنوب گؤزلىنه منه طرف سوزدوردو، سانكى ايتىردى دئسين: «ياخشى منى ايشه قويوبسان...». وارتانين اوزونه باخاندا رضاي ت سيزليك، بير آيدين نفرتله دالغانماقدا ايدى. پهلوان حيدر ايله وارتان اوز – اوزه دوردولار. نئچه لحظه هر ايكيسى بير – بيرين گؤزدن سوزدوردولر. ايكى گوله شن آياقلارين بير – بيريندن آچيق حالدا، آديملارين آغير گؤتوره كبر – بيرينه ياناشديلار. هر ايكى گوله شن ين اللرى بئلى باغليلار جايى كيمي قاباغا اوزانميشدى.

منه ائله گليردى كى پهلوان حيدر بو ياريشى اودوزاجاق. بير دؤنه ده اؤزومه دئديم كى كاش اونو ياريشماغا اؤجشديرمه يه يديم.

ننچه لحظه اللر هاوادا حرکت ائله دیلر. سانکی ایستیردیلر بیر - بیرینین فیکرین چاشدیرسینلار.

پهلوان حیدر بیر گۆز قیرپیمیندا، وارتانا طرف آتیلیب دولماق ایسته دی. آما وارتان اللرین اونون بئینه دولاییب قاباغا طرف چکدی، بو حرکتدن پهلوان حیدرین اللری وارتانین یاغلی بدنندن زیویوب، اوزو اوسته یئرہ گئتدی.. آما هله وارتان باشقا بیر حرکت ائتمه دن پهلوان حیدر یئرینده دیک دوردو.

ایلیک جومما پهلوان حیدره آنلاتدی کی آرتیق گرک احتیاط ائله سین. یئنه ایکی گوله شن اوز - اوزه، گۆز - گۆزه دوردولار. ننچه آددیم ساغ - سول لارینا حرکت ائتدیلر. کیمسه دن سس چیخمیردی. تکجه گوله - شلرین یئرہ دؤیولن آياقلارینین سسی ایدی کی گوروب - گوروب جینگیلده ییردی.

بیردن وارتان پهلوان حیدرین ساغ طرفیندن توتماق اوچون قاباغا سیچرادی. پهلوان حیدر اؤزون گئری چکدی. آما وارتان ساغ الین پهلوان حیدرین قورشاغینا سالییان سرعتله سول الین اونون کمرینه دولادی.

ننچه لحظه نفس چکمه یی اونوتدوم. ایستیردیم گۆزلریمی یوموب پهلوان حیدر اودوزماسین گۆرمه ایم.

آما کیریپیکلریم سوؤزومه باخمادی !!

وارتان، پهلوان حیدرین بئین قاتلاماق اوچون وار گوجو ایله زور گلیردی.

بو مطلبی دیشلرینین آلت دوداغین سیخماسیندان آیدین آنالماق اولوردو. بیر نچه لحظه پهلوان حیدرین قیچلاری یئره سورتولدو. اوزونون رنگی زامان اؤتدو کجه قیزاریردی.

نچه لحظه او حالدا چکیشدیله. یاواش — یاواش پهلوان حیدرین تری آلنیدان اوزونه آخماقدا ایدی. پهلوان حیدر مجبور ایدی زور چکمکله یاناشی، اؤزونو ده او آغیر وضعیتدن قورتارسین. ائله اونا گؤره بیردن بدنین بوش توتدو، بلکه وارتانین اللری آراسیندان زویولده ییب آشاغی سوزسون. آما وارتان بو بوشالماغی پهلوان حیدرین گوجونون توکنمه سی کیمی ده-یرلندیریب، وار گوجویله اونو یئردن قالدیرماغا تریندی. پهلوان حیدرین آیاقلاری یاواش — یاواش یئردن قووزانیب وارتانین باشی اوسته چکیلیردی. وارتان بیردن پهلوان حیدری باشیندان آشیردی.

نچه لحظه گؤزلریمی یومدوم. گؤزلریمی آچارکن پهلوان حیدری آیاقلاری اوسته یئره آنمه سین گؤردوم. او چوخ چتینلیکله اؤزون ساخلایا بیلیمیشدی. آرا وئرمه دن تۆوشه بیردی.

ایکی گوله شنین اوزو تردن ایسلانمیشدی. پهلوان حیدرین کۆینه یی بدینه یاپیشمیشدی. نچه لحظه هر ایکسی حرکت ائتمه دن یئرلرینده دایاندیلار. دوستاقلار هیجاندا یئرلرینده دورانماییب قیملداشیردیله.

بیردن پهلوان حیدر یئره آییلیب، اللرینین آیاسینی تورپاقلادی. سونرا وارتانا ساری آددیملادی. بو کره پهلوان حیدر اؤزویله دانیشیردی.

چوخ چکمه دی کی ایکی گوله شن سارماشیدیله. بو گولشمه ده هئج بیر قایدا — قانون یوخ ایدی. هر ایکسی ایستیردی اؤز اوینداشین یئره وورسون.

بیر گۆز قیرپیمیندا پهلوان حیدر، وارتانین قالین قئیم کمرینه بارماقلارین
ایلیشدیردی. اونا قاباغا چکه رک، بارماقلارین بوشلادی.

وارتان قاباغا طرف آیلینده، پهلوان حیدر اونا گیره وه وئرمه ییب قوللارین
بئلینه چنبرله دی. وارتان اؤزونه گلینجه، اؤزونو پهلوان حیدرین باشی
اوستونده فیرلانماقدا گۆردو.

پهلوان حیدر، وارتانی یئره چالاندا، یئر آیاقلاریم آلتیندا تیتیره دی.
نئچه لحظه کیمسه دن سس چیخمادی. کیمسه اینانا بیلمیردی پهلوان
حیدر، وارتان کیمی بیر آزمان آدمی باشی اوسته قالدیریپ یئره چالسین.
وارتان نئچه لحظه یئرده قالدی. آباغا دورماغا نه اوزو وار ایدی، نه گوجو.
پهلوان حیدر منه طرف دؤنه رک :

گۆرورسن ائلین نه گوجو وار؟! — دئییه سوروشدو.

نه ائلین؟! تعجبله سؤال وئردیم.

باباق اودوزماغیما آز قالاندا جماعتین منه قویدوغو آدا فیکیرلشیردیم.
«پهلوان» آدینا. ائلیم او قدهر آدم ایچیندن منی پهلوانلیغا لایق
گۆرموشدو.

ایندی من نه جور ائله یه بیلردیم بیرینه اودوزام. بو ائلیمی باشی آشاغی
ائتمک دئییلدی می؟

نئچه لحظه پهلوان حیدرین اوزونه باخدیم. مندن آیریلما دان «بو گولش ده
غلبه چالان منیم ائلیم ایدی، اؤز ائلیم !!» — دئدی.

سئویلن دیل

سینما سالوئوندان ایکی کیشی بیر کیچیک اوغلانلا دیشاری چیخدیلار. آغارمیش ساچی، زامان آلی ایله اوزونه چکیلمیش چیزگی لر یاشینی آلی دن آرتیق گؤسنرهن کیشی:

- «چوخدان ایدی اوژ آنا دیلیمیزده بیر فیلم گؤرمک حسرتینده ایدیم». -

یانیقلى، لاکین سئوینجه قاریشمیش لحن ایله اوغلانجیغازین آلیندن یاپیشان کیش ”یه خطاب دئدی.

- «بابا جان من ده ”لذت آپاردیم“، أمما ایندی اصلینده زامان ده ییشیلیب؟! داها تورکو دیلی..»

بو حالدا اوغلان جیغاز بو سؤزلردن بیقمیش کیمی گؤرونورکن، آسنه یه رک آتاسی نین آلیندن چکدی :

- «بابا جون! بریم خونه.. از این فیلم خسته شدم!».

جاوابسىز سۆزى

سندل اوستە اۆتوموش، گۆزولرىندىن باغلى اولان گىنج اوغلانا باخىپ،
اوپونجو كرە اولاراق سۆزغوسون تىكرارلادى.

– «كىم؟»

اونون سويوق قانلى ليغىندىن خىرتلەنمىشىدى. قىافەسىندە ھىچ بىر
نادىنچلىك يا اضطراب دىموردۇ. اوتاغا گىرەندە دە اۆزوندىن ھىچ بىر
قارشىلىق گۆسترمەمىشىدى. سانكى اۆزوندە سوچسوز بىلىپ، اونا دا
گۈۈھىردى.

– «بىلمىرەم».

يەنە ھامان جاوابى آلمىشىدى.

– «بابك قالاسى نىن بىلدىرىش لىرىنى ياياندا ياخالامىشلار سنى، يەنە بىر
زاد دىمك اىستەمىرسن؟!».

– «بىرى مەنە پۇل وئرىپ بو ”تبلىغات“ اعلانلارىنى يايماق اىستەدى..
بابك قالاسىنىن عكىزلىرى ياساق دىرمى؟».

– «ھى.. اونلار ياساق دىر..»؛ سىسىن يوكىستىدى. اۆتكىملىكلە دىدى. داھا
دوغروسو باغىردى. اۆزۈ دە نىيە اۆزوندىن چىخماسىنا تەجبەلەندى.

– «بونو مەن بىلمىردىم.. مەن مەركەزدە سىغارا ساتان بىرىسىم.. او قەدەر دە
ساوادىم يوخدۇر كى بونلارى قاوارايا بىلم..».

کیچیک اوتاغی نئچه دفعه آددیملادی. «مرکز» بو کیچیک شهرده بئله بیر حرکاتین قاباغین آلماغا سؤز وئرمیشدی. آنجاق گونئی آذربایجان میلی حرکیتی لرینی اؤزوندن نئچه آددیم قاباقدا اولدوقلارینی عینی درجه ده گؤروردو. ماساسی آرخاسینا کئچدی. ماسانین پایاسینا یاپیشان زنگ بارماقلیغینا توخوندو. بیر عسکر ایچری گیردی. الیه اونو آپارماغا ایشاره ائتدی.

نئچه لحظه اؤنونه ده میر نرده لر چکیلیمیش پنجره دن دیشاری باخدی. سونرا باشین ماسا اوسته آچیق اولان پرونده یه قویوب، میز یلدادی: «ائل گوجو، سئل گوجو..، دنیزه بره وورولماز»..

سون

۸۳ / ۶ / ۲۱

مکتوبدا بیر شعر

ایکینجی دفعه ایدی کی مکتوبو اوخویوردو. اوخوناقلی و گۆزهل یازیلیمیشدی جومله لری.. فیکر ائتمبردی بئله بیر شعر ده اونا یازا بیلسین. شعرى اونا ایتحاف ائتمک ایسته ییردی. اصلینده شاعیر اولدوغونا اینانمیردی. لاکین هردن کیچیک و نئچه مصراع لیق شعرلر یازیردی. دوستلاری اونو شاعیر آدلانديراندا اوتانیر، شاعیر اولمادیغینی اونلارا وورغولاییردی. آناسی هر کسدن آرتیق اونو شاعیر بیلیردی. او، «بالام گۆزهل شعرلر یازیر!..» دئییر گووه نیردی اوغلونا...

مکتوبون باشیندا آدینین ایلک حرفین یازیب، آرديجا "ایتحاف" کلمه سینی ده آرتیردی. بیر نئچه لحظه «حرف»ه باخدی. نئچه آن بوشلوقدا سئیر ائتدی. آما بیردن ایتحاف کلمه سینی پوزدو. سونرا دریندن نفس آلیب مکتوبو باشقا بیر کاغیز اوسته کؤچورمه یه باشلادی. بو دفعه ایتحاف کلمه سی گۆرونموردو..

بئله بیر مکتوب اونا گلمه میشدی... مکتوبو آچاندا تانیش بیر قوخو کاغیزدان بورنونا توخوندو. چوخ تعجب لنمیشدی. یازیلما سیندا چوخ واسواسلیق ایشلنمه سینی دویوردو. عطرلر ایچیندن یالنیز بونو به بنمیشدی. قوخوسو ملایم ایدی. اونیوئرسیتته قاپانمادان ان آزی هفته ده اوچ گون

تاپشیردیلار. اؤز شهرینه گئتمه دن اونا هدیة اولاراق آلمیشدی بو
عطری...

نئچه لحظه ایدی اوتاغی نین بیر بوجاغینا زیلله نمیشدی. سانکی اورادا
باشقالارین گؤزونه گؤرونمه یه بیر یازیلار واریدی. دوداق آلتی
میزیلدا بیردی. دوشونوردو او حتمن شعرى اوخویاندا چوخ شاشیراجاق.
گؤزلرین یومدو. اوتاغین عطیرلی هاواسین دریندن سینه سینه چکدی. بو
عطری چوخ سئویردی. پالتارلارینا همیشه بو عطر دن ووراردی. اونا هدیة
آلاندان سونرا اؤزونه ده بیر شوشه آلمیشدی.. شعرى یئنه باشقا بیر کاغیذا
یازدی. اونا ادبیات ساحه سینده ماتریال لار درج ائدهن بیر قرئته
گؤندهرمک ایسته ییردی. مکتوبو دفعه لرجه اوخویوب اونا اوره یینه
باسماسیندان امین ایدی.

بو گون اوچونجو کره ایدی کی قیز اللرینی گۆیه قالدیریپ آلاهینا
یالواریدی:

«آلاهییم!!.. سئوگیلیم بو سون گونلر چوخ دیدرگین دیر.. اونون اورهیینی
بیر زاد سیخیر.. اونون ایستهیینی اونا وئر.. گونلردیر سنه یالواریرام.. اونو
ناراحات و کئفسیز گۆرهنده منیم کئفیم قاچیر.. سن قادیر و
باغیشلاپانسان.. اونون دیلهیینی اونا بخش ائت!!..»

و هر گون قیز سئوگیلی سینین اورهیی نین شاد اولماغی اوچون تانرییا
یالواریدی.. و نهایت تانری اونون ایستهیینی جاوابلانديریر..

بیر گون قیز ماحال لاریندا اولان پارکدا سئوگیلیسنی گوللر کناریندا
گۆرور.. گۆزلریندن سئوینج ساجیلیردی و دوداقلاریندا گولوش قونچالاری
گول باغلامیشدی..

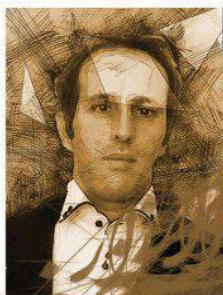
سئوگیلی سینین کناریندا باشقا بیر قیز دایانمیشدی..

Adsız Məzar

(Hekayə Toplusu)

Yazar

Həmid Arğış

حمید آرغیشین چاپ اولموش اثرلری :

♦ قارلی ارک (حئکایه توپلوسو)

♦ و سنین حئکایه لریم... (حئکایه توپلوسو)

♦ ۸۰ ایل حئکایه میز... (جنوبی آذربایجان حئکایه ادبیاتی آنتولوژیسی)

